

Lanžhot

zpravodaj městského úřadu

3 2012
ročník VIII.
cena 10,- Kč

Katedra politologie a evropských studií FF Univerzity Palackého v Olomouci,
Civipolis o.p.s., Unives.eu, Angelus Aureus o.p.s.
při příležitosti státního svátku ČR Dne slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje

v 1. ročníku celostátní soutěže kategorie
„O nejlepší městský zpravodaj 2011“
udělují

DIPLOM

městu Lanžhot

za Zpravodaj města Lanžhot

(Zpravodaj Městského úřadu v Lanžhotě)

za 5. místo

Dne 4. července 2012, Velehrad

foto na titulní straně: Martina Čadová

LANŽHOTSKÉ HODY 2012

Hodové folklorní akce, společenské události a zábavy, sportovní akce

Pátek 14. 9.

- 17.00 kopaná dorost – Sokol Hlohovec (Pastvisko)
- 18.30 vernisáž výstavy fotografií lanžhotských formanů ve dvorní části muzea
- 19.30 Předhodové zpívání mužáckého sboru a jejich hostů - sál restaurace Podlužan**
- 20.00 Hostinec U Záměčku LALOK BAND
- 20.00 KACABAR – DJ Radek Viktorín

Sobota 15. 9.

- 10.30 kopaná Lanžhot „B“ – FK Valtice (Pastvisko)
- 14.00-18.00 výstava ve dvorní části muzea
- 14.00-18.00 místní muzeum
- 15.00 předání stárkovského práva**
- 15.30 stavění máje**
- 19.00 Pizzerie Toscana – skupina Čtyřlístek
- 20.00 Letní terasa Podlužan – zábava – Dalin Sokol (popř. sál)
- 20.00 Vinařství Uher – hodová zábava s dechovkou
- 20.00 Slovácký dvůr hospody U Bartošů – hodová zábava
- 20.00 cim. muzika Jožky Severina Pod Víchů
- 20.00 Hostinec U Záměčku – FIVE LIVE
- 20.00 KACABAR – skupina APOLLO

Neděle 16. 9.

- 8.00 ranní mše svatá
- 10.30 kopaná Sokol Lanžhot – FK Baník Ratíškovice (Šlajsa)
- 10.00 hodová mše svatá**
- 13.00 odchod chasy pro 1. stárka**
- 14.00-18.00 výstava ve dvorní části muzea
- 14.00-18.00 místní muzeum
- 15.00 krojovaná zábava pod májů – DH Légrúti
- 20.00 diskotéka Pod Víchů
- 20.00 KACABAR – DJ Radek Viktorín
- 21.00 večerní zábava v Podlužanu – DH Légrúti**

Pondělí 17. 9.

- 9.00 mše svatá
- Po mši svaté v 9.45 hodin bude společný odchod průvodem na hřbitov, kde vzpomene-me na všechny zemřelé spoluobčany. Duchovní otec P. Josef Chyba zve do průvodu i na vzpomínkovou pobožnost všechny občany i ty, kteří se nezúčastní mše svaté v kostele.
- 10.00 Letní terasa Podlužan – zábava - ESSO (popř. sál)
- 10.00 Hostinec U Záměčku – malá DH FANDOVA SEDMIČKA
- 10.00-18.00 místní muzeum
- 11.00-18.00 výstava ve dvorní části muzea
- 13.00 odchod chasy pro 2. stárka**
- 15.00 krojovaná zábava pod májů – DH Légrúti**
- 20.00 večerní zábava v Podlužanu – DH Légrúti**

Úterý 18. 9.

- 9.00 tenisový turnaj neregistrovaných hráčů
- 16.00 **taneční zábava v Podlužanu – DH Légrúti**

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

jsou za námi téměř tři čtvrtiny letošního roku, proto bych vás rád seznámil s průběhem akcí na letošní rok. Byly dokončeny chodníky v ulicích Nová, Stráže a před základní školou. Ze státního fondu do-

pravní infrastruktury jsme získali dotaci ve výši 1,6 mil. Kč na rekonstrukci chodníků v ulici Kostická. Stavba byla zahájena koncem měsíce srpna, ukončení je plánováno na konec října. Budou zrekonstruovány chodníky po obou stranách ulice, od transformátoru, kde bude zřízen přechod pro chodce, až po železniční most. Druhá strana od odbočky ulice Wolkerova samozřejmě také až po most. Stavbu bude provádět firma Stavba a údržba silnic s. r. o., která vyhrála výběrové řízení nejlepší nabídkou ve výši 1,48 mil. Kč. Dokončuje se oprava parkovací plochy pod hřbitovem a vstupu na hřbitov z ulice Zámecká. Z dalších připravovaných akcí - úprava prostranství v ulici Smetanova, úprava křižovatky u kostela a sociální zařízení na muzeu, do konce roku ještě některé provedeme. Dále nám byla schválena dotace ve výši 1,8 mil. Kč na rekonstrukci ko-

telny a zateplení přístavby městského úřadu (knihovna). Celkové náklady na tuto akci jsou 2,5 mil. Kč.

Připravujeme žádost na přihlášení do programu s názvem „Národní rozvojový program mobility pro všechny“. Účelem programu je dostupnost dopravy a bezbariérové přístupy k úřadům, obchodům, zdravotním zařízením pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace. Účast v tomto programu zvýší možnost získávání dotací na budování bezbari-

erových chodníků a vstupů do budov. V příštím roce bychom chtěli vybudovat bezbariérový chodník v ulici Palackého od základní školy s napojením na chodník v ulici Kostická. V další etapě plánujeme vybudovat chodník z ulice Palackého přes

autobusové nádraží po ulici Masarykovu. Součástí této etapy bude také rekonstrukce autobusového nádraží, kde budou nové bezbariérové nástupní ostrůvky. Pokračováním bude bezbariérový chodník od základní školy, kde bude přes komunikaci v ulici Masarykova zvýšený přechod pro chodce, a chodník po pravé straně bude

prodloužen až po ulici Havlíčkova, kde po této ulici bude pokračovat až ke staré škole. Samozřejmě, že budeme postupně opravovat i chodníky, na které dotace nejsou.

Přeji vám pěkné a příjemné prožití hodů..

František Hrnčíř, starosta města

DOZPÍVANÉ

Josef Jožulka Uher

*Kam odletěly písně všech těch zpěváků,
kteří se v nocích toulávali starým Lanžotem?
Ty jejich silné hlasy s křídly od ptáků,
nerady loučící se s vínem, láskou, životem...*

*Kam usedly si písně všech těch zpěvaček,
bázlivě čekající za okénkem s firhaňkem?
Ty hlásky, kterým pérečka dal slaviček,
na loži touha, rozprostřená bílým plátenkem...*

*Kam Čas jak kramář vzal to všechno bohatství,
v tlumoku noci, který nikdy víc už nevrátí?
Ví vůbec, v jakém naloupil si království,
ve kterém stařec už mu neporučí: „Úvratí!“?*

*Hvězdy jak slzy naplňují v tichu moje oči snící;
nebe je stále stejné, jiní jsou jen lidé současníci...*

Tmu dnešních nocí nevypil ani u nás v Lanžhotě měsíc v úplňku, jako lavina oblázků nezasypany ji hvězdy. Ticho není přehlušováno štěkotem psů, nebo ržáním koní. Čaro bosoráckých temnot drtí v zubech elektrický proud všemi možnými světly a přes tišiny se valí dupot stáda hlučných strojů. Z nekolébek se vybatolila pokolení chlapců a dívek, ke kterým nepřistoupily sudičky, jež by je obdarovaly zpěvným umem a láskou k němu. Šohaji už po muzikách nerozplétají lanžhotskými ulicemi pentle písniček a mužáci s nimi nevychází ze sklípků se vzpomínkami na mladost a tužbou po ní. Firhaňky zetlely a za plastovými okny se už netetelí dívčí nedočkatost. I na kmenech hodně starých stromů naskakuje husí kůže úzkosti z pohlédání na pomíjivost něčeho lidsky krásného, co je mělo přežít. Jako na jejich usychajících větvích nemá už co zrát, tak i v lanžhotských nočních ulicích odezrály písničky, a květy nových už Čas lidskými hlasy neopylí...

Společenská kronika

Martina Čadová

Narozené děti

Laura Bačová

Lenka a Michal Bačovi, Záhumní

Karolína Helešicová

Alice a Petr Helešicovi, MUDr. Kepáka

Miroslav Hrnčíř

Sabina Vlková a Miroslav Hrnčíř,
MUDr. Kepáka

Simon Chauvin

Markéta Polášková a Franck Christian
Chauvin, Stráže

Alena Spevářová

Blanka a Vladimír Spevářovi, Nová

Natálie Vlková

Bronislava Vlková, U Hřiště

Jubilejní sňatky

55 LET SPOLEČNÉHO ŽIVOTA

Anna a Josef Ševčovičovi, MUDr. Kepáka

50 LET SPOLEČNÉHO ŽIVOTA

Anna a Ladislav Mlýnkovi, J. Wolkera
Ludmila a František Gajdovi, Vinohrady

Uzavřená manželství

Eva Lenkovičová, Lanžhot
a Martin Čavara

Tereza Létalová, Lanžhot
a Petr Lacina, Moravský Písek

Lenka Krušinová, Břeclav
a David Létal, Lanžhot

Lenka Škrapková
a Miroslav Mrázek, Lanžhot

Nikol Nešporová, Břeclav
a Jan Bača, Lanžhot

Jana Gregorová
a Jiří Bartoš, Lanžhot

Petra Puzrlová, Lanžhot
a Marek Fejercák

Jana Švirgová, Lanžhot
a Zdeněk Malý, Čkyně

Výročí narození

92 let

Božena Fojtíková, Lipová
Marie Zvědělíková, Kostická
Marie Urubčíková, M. Šolochova

91 let

Marie Holobrádková, Nová

90 let

Marie Bendíčková, Masarykova
Květoslava Uhlířová, Nová
Marie Uhlířová, Sokolská

85 let

Anna Ciprysová, Nová
Stanislav Žáček, Kostická
Marie Tučková, Vinohrady
Ervin Nejd, Kostická

80 let

Lidmila Havlíčková, Pastvisko I.
Miluše Klouparová, Masarykova
Anna Hasilová, Kostická
Marie Ciprysová, Břeclavská

75 let

František Michl, Kout II.
Anna Hladíková, Pastvisko II.
Ladislav Bartoš, Na Peci
Jaroslav Ciprys, Sokolská
Anna Straková, Masarykova
Ladislav Polách, Lesíčková
Božena Antálková, F. Palackého

70 let

Eva Uhlířová, Hrnčířská
Jaroslav Třetina, Kostická
Miloslav Kurec, Nová
Zdeněk Černý, II. Příční
Antonín Hakala, Kostická
Ludovít Vladár, Nová
Michal Tuček, Luční

65 let

Marie Michlová, Hrnčířská
Božena Venglovičová, Zahradní
Ladislav Ondryška, M. Šolochova
Jiří Ciprys, Dolní
Radmila Meluzínová, Lipová
Margita Adamová, Vinohrady

Anna Vránová, F. Palackého

Anna Uhrová, J. Husa
Stanislav Vrbík, Gagarinova
Jana Třetinová, Mlýnská III.
Ludmila Šuláková, MUDr. Kepáka
Růžena Bakaljarová, Nová
Jiří Motl, Vinohrady
Ondrej Boltvan, K. Čapka
Božena Šuláková, Lesíčková
Marie Trčková, Havlíčkova
Ludmila Skusilová, Na Peci
Anna Švirgová, Dolní
Jana Závodská, Smetanova

60 let

Jolana Stohanzlová, MUDr. Kepáka
Anna Švirgová, Mlýnská II.
Jaroslav Pláteník, M. Šolochova
Jan Tuček, Pastvisko I.
Antonín Petrla, Vinohrady
Růžena Tučková, Náměstí
Josef Bartoš, Luční
Michal Bača, MUDr. Kepáka
Václav Šerák, K. Čapka

Úmrtí

Mária Balážová, 60 let, Havlíčkova
Helena Danielová, 68 let, Kout II.
Jan Holobrádek, 80 let, Na Peci

Žádáme občany, kteří si nepřejí zveřejnění svých jmen nebo jmen svých příbuzných (narozené děti, sňatky, výročí narození, výročí sňatků, úmrtí) ve společenské kronice zpravodaje, aby toto nahlásili vždy před uzavěrkou zpravodaje v kanceláři městského úřadu. Naopak upozorňujeme ty, kteří slaví jubilejní sňatky a neměli svatbu v Lanžhotě, že nemáme možnost toto zjistit z matričních knih uložených na městském úřadě. Pokud chcete, aby vaše jubileum bylo zveřejněno, oznamte toto také na úřadě.

Kulturní komise připravuje

Na sobotu 20. října 2012
připravujeme vzpomínkový pořad věnovaný

100. výročí narození
lanžhotské skladatelky a zpěvačky
Rózky Horákové.

Součástí pořadu bude křest nového CD Ženského sboru z Lanžhota.

**„A NE ŽE NÁS ZROVNA NA HODY PŘED TOLIKA DIVÁKY
ZAŘÍZNETE - PŘECE VÍTE, ŽE VEŘEJNÉ PORÁŽKY JSOU
OD LETOŠKA ZAKÁZANÉ!“**

nakreslil Milan Kocmánek

Lanžhotský zpravodaj mezi nejlepšími

Jaroslava Bartošová

Když jsme se rozhodli, že pošleme náš zpravodaj do soutěže „O nejlepší obecní a městský zpravodaj“, řekla jsem jen tak ve srandě starostovi – už vidím, jak jedeme přebírat na Velehrad cenu. To mne ale nenapadlo, že se vtip stane pravdou.

Do prvního ročníku soutěže, kterou vyhlásila Katedra politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Civipolis o.p.s., Unives. eu a Angelus Aureus o.p.s. u příležitosti svátku slovanských věrozvěstů a již tradičních „Dnů dobré vůle“ na Velehradě, bylo přihlášeno 388 zpravodajů z celé ČR. Cílem soutěže bylo podle Pavla Šaradína z olomoucké Univerzity Palackého podpořit obce a města v aktivitě, kterou organizátoři považují za velmi důležitou zvláště v době jisté bulvarizace médií. Zpravodaje tak zůstávají věrny původnímu poslání tisku, tedy informování občanů.

„Místní periodika chápeme jako významný komunikační nástroj, proto jsme soutěž vyhlásili a potěšil nás o ni značný zájem. Vybrat ty nejlepší zpravodaje bylo velmi obtížné,“ svěřila se Hana Gregorová z Centra pro spolupráci vysokých škol a moravského venkova. Dále uvedla: „Úkolem poroty, ve které zasedali zástupci vyhlášovatelů, novináři a fotograf, bylo zhodnotit došlé zpravodaje, a to nejen po stránce obsahové, grafické, ale vzít v potaz i celkový dojem zpravodaje. Porota hodnotila pouze zpravodaje, nebylo možné v takovém velkém objemu a krátkém čase zohlednit, zda se jedná o malou obec či obec větší, ani to, zda zpravodaj vydává úřad, nebo si najímá profesionály. Což platí samozřejmě i pro města. Do užšího výběru se

dostalo 16 zpravodajů v kategorii obecních zpravodajů a 14 zástupců nejlepších zpravodajů městských.“

V této velké konkurenci se náš zpravodaj umístil na 5. místě v kategorii městských zpravodajů. Před námi byly – 1. Mostecké listy – vydává město Most, 2. Chlumecké listy – vydává město Chlumec nad Cidlinou, 3. Radniční listy – město Olomouc, 4. Zpravodaj města Bystřice pod Hostýnem.

Vyhlášení výsledků soutěže se uskutečnilo ve středu 4. 7. 2012 na Obecním úřadě na Velehradě. Všichni, kteří se umístili na prvních pěti místech v obou kategoriích, převzali ocenění z rukou ministra financí Miroslava Kalouska a olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera.

Toto ocenění je pro nás velmi potěšující, ale zároveň i zavazující, aby se kvalita zpravodaje udržela na této vysoké úrovni. Touto cestou bych chtěla také poděkovat všem pravidelným dopisovatelům a spolupracovníkům, kteří mají nemalou zásluhu na tomto ocenění a rovněž Vladislavu Koubkovi z agentury Stillus, který dělá grafické zpracování. Těším se na další spolupráci a zároveň vyzývám dopisovatele nové, aby se nebáli napsat, pokud mají zajímavé náměty.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE LANŽHOT

Kostel včera, dnes a zítra

Jaroslava Bartošová

V minulém zpravodaji jste si mohli přečíst o pěkné akci naší farnosti – Noci kostelů. Byla jsem pořadateli oslovena, abych provedla komentovanou prohlídku kostela. Připravila jsem si přednášku, která se posluchačům líbila, a několik mne oslovilo, že by si ji rádi ještě v klidu přečetli, jestli bych ji nedala do zpravodaje. Možná budou tyto informace zajímavé i pro ty z vás, kteří jste se Noci kostelů nezúčastnili.

Kostel včera - historie kostela

První neověřená zmínka a zároveň i pověst o kostele je již z konce 9. století. Pravděpodobně se jednalo o románský katolický kostelík. Stará pověst vypráví o kostele, který se propadl do země proto, že lidé opustili pravou víru. Po propadlém kostele zůstala prohlubeň zaplavená vodou, takže tam vzniklo „Jazero“. Pověst do těch míst umístila jádro Lanžhota. Jazero leží na konci vesnice, ve směru na Břeclav po staré silnici.

Na Bílou sobotu prý může člověk s duší neposkvrněnou hříchem slyšet zvony tohoto kostela, když přiloží ucho k zemi v místech, kde stával. Pověst je ovšem jen

pověst. Kdo ví, jak to před tisíci lety tady vypadalo. Pověst se povídá, každý vyprávěč si něco přidá.

První písemná ověřená zmínka o farním patronátu je v Zemských deskách Markrabství moravského z roku 1373. Mluví se zde o farské škole a kostele. Kolikrát a kdy byl tento kostel vypálen a úplně zničen, nám není známo.

V matrice ze 17. století se uchoval popis tehdejšího kostela. Měl dva oltáře – hlavní byl zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie a postranní Nejsvětějšímu tělu Ježíšovu. Byl zaklenut jenom v presbytáři a loď kostela měla dřevěný trámový strop. Sakristie se nalézala za hlavním oltářem a nad ní byla kruchta (neboli kůr) bez varhan. K výbavě kostela patřili dva stříbrné kalichy, stříbrné ciborium a monstrance, kalich k přijímání, lampa a dva zvony.

V roce 1716 byl kostel zásluhou faráře Ondřeje Vaníčka opravován. Dřevěný strop byl vyměněn za klenutý, v zadní části kostela vybudoval kůr, zničené varhany byly vyměněny za nové, pořízeno bylo dvacet čtyři lavic, kazatelna a křtelnice.

I přes různé úpravy nestačil kostel svou kapacitou pojmout návštěvníky bohoslužeb, a proto se usilovalo o jeho rozšíření.

Horlivým prosazovatelem rozšíření kostela byl i farář Pavel Příhoda. Když v květnu 1865 zemřel, zanechal závět, ve které odkázal na stavbu kostela 14 tisíc zlatých, které uložil u brněnské banky.

Jeho nástupce pater Dominik Gottwald ve snaze o rozšíření kostela pokračoval, ale potřeboval souhlas knížete z Lichtenštejna. Po prohraném sporu o les si místní radní chtěli knížete udobřit, proto ho jmenovali čestným občanem městečka. Nakonec souhlas kníže k přestavbě kostela dal.

Pro čas přestavby sloužila jako náhradní prostor k bohoslužbám stodola místního farníka.

Přestavba byla dokončena v polovině roku 1893. Ze starého kostela zůstala jen sakristie, kněžiště a výstup na zvonici. Z pozůstalosti faráře Pavla Příhody bylo hrazeno 80 % výdajů, občané přispěli 15 % a kníže Lichtenštejn financoval zbylých 5 %.

Ve válečných letech nebyl ušetřen ani kostel. V dubnu 1945 obsadili Němci věž kostela, ze které si udělali rozhlednu. Při osvobozovacích bojích byla věž ustřelena a zřítíla se na zem. Kostel byl znovu opraven a zasvěcen Povýšení sv. Kříže.

Těsně po válce se udělalo na kostelních opravách jen to nejnútnejší, na víc nebyly peníze.

15. ledna 1952 byl ustanoven do Lanžhota za administrátora farář P. František Kvasnička (nar. 20. 3. 1917 v Staré Říši, okr. Třešť). Za jeho působení pravděpodobně bylo provedeno nejvíce oprav interiéru v poválečné době.

Venkovní kříž byl až do Velikonoc 1952 (od fronty 1945) bez těla Ježíše Krista. Korpus byl rozbitý, trosky leže-

ly pod farní kůlnou. Administrátor sám vlastnoručně primitivními nástroji vyřezal ze dřeva chybějící jednu nohu Ježíše a jiné menší části. Celé Ježíšovo tělo natřel stříbrným bronzem.

K Vánocům 1952 byl z lípy vyřezán nový betlém. Vyřezal jej Metoděj Florián ze Staré Říše. Do betléma umístil postavy

Lanžhotčanů, které vyřezal podle zasláných fotografií. Tváře mnohých starousedlíků poznávají nejstarší farnici v betlému dodnes. Jestli náš betlém neznáte, určitě se přijďte v době vánoční podívat. V nedávné době byl krásně zrekonstruován Františkem Kořínkem.

Na kazatelně zpočátku byly prázdné výklenky, které v roce 1955 do-

plnily reliéfy čtyř evangelistů, opět z dílny Metoděje Floriana.

K hodům v roce 1958 byly pořízeny nové barevné výplně oken. Původní barevná okna byla zničena za frontových událostí v roce 1945. Farní kronika uvádí: V roce 1955 najednou zjistili někteří věřící, že se v kostele pořád něco podniká, že musí být tedy hodně peněz. Že

většinu oprav a úprav dělal administrátor vlastníma rukama, to si uvědomit asi nechtěli a tu je napadlo (najednou), jak mívali kostel nazdobený, když byla barevná okna. Administrátor ohlásil, jaký je každoroční rozpočet kostela, z toho že by se muselo dlouho šetřit, než by se mohla okna pořídit. Jestliže si věřící na okna darují, že se do toho můžeme pustit, jinak ne. Vybidl je administrátor, aby přispívali ze svateb, pohřbů, křtů i jinak. Už to trvalo půl roku a sešlo se jen asi 2 000 Kč, ačkoliv rozpočet na všechna okna byl 40 000 Kč. To by bylo beznadějně. Administrátor ohlásil, že se Lanžhotu vysmívají Tvrdonice. Ti, že si postavili celý kostel i faru novou a všechna okna barevná a my nemůžeme sebrat ani na pouhá okna. Pak se to rozjelo a konečně k hodům 1958 byla okna nákladem 50 000 Kč pořízena. Deo gratis! Podepsán František Kvasnička, administrátor.

Díky horlivosti farníků byl kostel uveden do dnešní podoby a krásy. V minulých letech se v kostele (interiéru i exteriéru) konala řada drobných úprav a oprav.

Poslední velkou opravou v uplynulých dvou letech byla oprava střechy a věže, která je nyní zpřístupněna jako vyhlídka.

Jak jsem již řekla, kostel je zasvěcen Povýšení svatého Kříže. Oslavě zasvěcení kostela se říká posvěcení, na Moravě říkáme hody.

Oslava v kostele přechází k oslavě lidové, k tanci a zpěvu, tak, jak to po staletí bývalo a je do dneška, i když v současné době si někteří občané hody vůbec s farní slavností nespojují. Hodová slavnost se koná vždy první neděli po svátku Povýšení svatého Kříže, což je 14. září.

Náš kostel je zajímavý jednou zvláštností.

Kostely mívají v interiéru obraz, sochu nebo vitráž, která ztvárňuje motiv zasvěcení kostela. V našem kostele by to tedy mělo být zobrazení Povýšení svatého Kříže. Jenže za hlavním oltářem máme krásnou vitráž s tématem Nalezení svatého Kříže. Na sklonku devatenáctého století se totiž stalo toto: jistá firma obdržela ze dvou městeček objednávky na zhotovení barevného mozaikového okenního obrazu do kostela: jeden měl představovat téma Povýšení sv. Kříže a druhý Nalezení sv. Kříže. První objednávka přišla z farnosti moravského městyse Lanžhota a druhá z rakouského Hohenau (Cahnov). Tehdy patřila obě městečka do Rakouska – Uherska. Lanžhotští měli kostel zasvěcený Povýšení svatého Kříže a Cahnovští oproti tomu Nalezení svatého Kříže. Obě farnosti patřily pod správu Lichtenštejnů a při instalování hotového díla došlo k záměně. Možné je, že by výměna obrazů byla finančně náročná, a proto o ni léta nikdo neusiloval. Až bývalý duchovní správce Pavel Holešínský se o tuto možnost začal zajímat. Telefonicky se spojil s farností cahnovskou a zjistil, že výměna by možná byla, ale není to jednoduchá záležitost, jelikož kostel v Cahnově je památkově chráněnou budovou a žádost by se musela domlouvat s vyššími institucemi. Protože P. Holešínský z naší farnosti odešel, další jednání se neuskutečnila. Je možné, že se časem obě farnosti domluví a výměnu zajistí. Zajímavostí také je, že přestože byla věž kostela za války celá zničená, všechna okna

rozbitá, tak tato vitráž zůstala neporušená, takže je původní.

Kostel dnes

A teď se podívejme na současné vybavení kostela. Při vstupu do kostela vidíme jako první samozřejmě hlavní oltář, za nímž je vitráž s námětem Nalezení svatého kříže svatou Helenou. Svatá Helena byla matkou císaře Konstantina Velikého a podle legend našla kříž z Ježíšova ukřižování při cestě do Svaté země počátkem 4. století.

Po stranách hlavního oltáře jsou sochy sv. Cyrila a Metoděje. Vlevo na stěně presbytáře je vyobrazen sv. Václav. Skleněné vitrážní okno nad dveřmi do sakristie zobrazuje Terezičku od Ježíška. Okno zde bylo umístěno v roce 1960.

Levé straně křížové stavby dominuje oltář sv. Floriana s jeho sochou uprostřed. Sv. Florian je patron hasičů, jak vyplývá i z provedení. V tomto oltáři je rovněž umístěn symbolický hrob Pána Ježíše, který bývá otevřen na Velký pátek a Bílou sobotu.

Vitráže na této straně zobrazují sv. Annu, matku Panny Marie, uprostřed je Panna Marie Hostýnská a vpravo sv. Marie Goretti.

U kazatelny máme žehnajícího Pána Ježíše. Kazatelna je ozdobena reliéfy čtyř evangelistů. Z tradice byl každému z evangelistů přidělen jeden atribut (nemají pouze jeden atribut, ale tento je pro každého nejvýznamnější). Jedná se o čtyři okřídlené bytosti, jejichž původ nalezeme ve Starém zákoně v Ezechielovi 1,5 – 14. Matoušovi byl přidělen okřídlený

člověk – později byl ztotožněn s andělem – (jeho evangelium začíná lidským rodomenem Ježíšovým), Markovi okřídlený lev (neboť na začátku se hovoří o hlasu volajícího na poušti, a lev je králem pouště), Lukášovi okřídlený býk (neboť na začátku evangelia hovoří o chrámových obětech a knězi Zachariášovi) a nakonec Janovi orel pro jeho „vzletnou a vysokou teologii“. Takové atributy byly přidělovány evangelistům od křesťanských počátků. U nás jsou atributy zobrazené bez okřídlení, pouze anděl u sv. Matouše má křídla. Evangelisty máme vyobrazeny i na stropě.

Schody na kazatelnu zdobí soška sv. Michaela, archanděla, který vítězí nad ďáblem.

Pravá strana kostela začíná křtitelnicí (součástí byla socha Jana Křtitele, která byla odcizena), nad ní je kříž s trpícím Spasitelem, kterou zhotovili rovněž bratři Florianovi ze Staré Říše, dále je socha Panny Marie a následuje oltář zasvěcený sv. Vendelínovi, který má v ruce pastýřskou hůl a u nohou ovečku. Sv. Vendelín

fotografie J. Prachmíř

je patron pastýřů a sedláků, také poutníků, ochránce dobytka a polí. Sochař je neznámý, stejně jako u sv. Floriana. Oltář je doplněn menšími soškami sv. Josefa a sv. Antonína, uprostřed je soška Bolesné Panny Marie. Vitráže zobrazují sv. Petra, sv. Martina a sv. Pavla. V této části kostela začíná zobrazení křížové cesty, ukončení je na opačné straně kostela. Nevíme, z které doby je tato křížová cesta, jisté je, že ještě z doby před 2. sv. válkou. Válku přežily všechny obrazy kromě jednoho, je to druhé zastavení a ten byl nově namalován po válce.

Nad zadní částí kostela je kůr s varhanami. Nepodařilo se mi zjistit, kdy byly postaveny. Domníváme se, že to nejsou ty původní, o kterých je psáno v kronice, z roku 1716.

Při odchodu z kostela se s námi loučí sv. František (atribut - v řeholním hábitu, krucifix, stigmata) – při odchodu vlevo a sv. Jan Nepomucký vpravo. Nejčastější atributy (a podle toho ho lze vždy poznat) je pět hvězd kolem hlavy, v náručí drží krucifix a případně ještě palmu, symbol mučednictví a vítězství. Naše socha nemá hvězdy, ale kříž a ratolest ano, proto se domníváme, že by to Jan Nepomucký mohl být. Doloženo to ovšem nemáme.

Bohužel původní farní kronika z doby před 2. sv. válkou během osvobození shořela a tak se zpětně dopisovaly různé události, které se týkaly fary a kostela podle školní kroniky a podle pamětníků. Proto nemáme úplně všechny informace, které by nám mohly více vybavení kostela upřesnit.

Kostel zítra

Jaký bude kostel zítra, to nevíme. Myslím, že není důležité, jak bude vypadat interiér, nebo i exteriér, jestli budou na stěnách ornamenty, které tam dříve bývaly a po kterých se některým farníkům stýská a chtěli by je obnovit. Nezáleží na tom, jestli budeme mít v kostele nové topení, krásnou fasádu. Záleží hlavně na tom, kdo bude do kostela chodit, jak se budeme k sobě navzájem všichni chovat. Důležité je, abychom v kostele hledali hlavně živého Boha. Duchovní otec říkal nedávno pěkné vysvětlení úryvku z evangelia, ve kterém se říká, že dříve projde velbloud uchem jehly, než bohatý do Božího království. Vysvětlil, že není myšleno materiální bohatství, ale i přílišné, úzkostlivé lpění na takovém majetku jako na starých zvycích, tradicích, na svých schopnostech. Takže nelpíme na starém a s radostí přijímáme nové, mějme se všichni rádi, budme k sobě tolerantní a mějme radost z toho, když do kostela zavítají noví návštěvníci. Ať už to budou návštěvy pravidelné, nebo třeba jen náhodné. Jestli jste tu někdo, kdo do našeho kostela pravidelně nechodí, tak přijďte, budete vítáni. I když si přijdete třeba jen posedět.

Paní Rózce s úctou

Vlasta Ciprysová

Ano, každé slovo, věta je psaná s úctou k paní Rózce Horákové, nepřekonatelné lidové skladatelce, básnířce, výborné zpěvačce, která se 14. září před sto lety narodila.

Kolem jejího data narození se konají lanžhotské hody. Snad i to, stejně jako její geny zpěvné rodiny Uhrových, přispělo k daru, který dostala. A právě o hodech se dodnes její písničky nejvíce zpívají.

„Vje koníčky vrané, héj, vje koně ze dvora, pojedeme pro máju, do čárského hája.“

I když před třiceti lety 18. 7. 1980 odešla do písničkového nebe, její písně znějí dál. Pomyslnou pochodň nesou její děti, vnučky i pravnuci. Co jí nebylo dopřáno – hudební vzdělání – její pravnučka Zuzanka, už dnes dobrá zpěvačka, studuje operní zpěv. Přes čtyřicet let byla paní Rózka „kchórová zpěvačka“ a složila sto třicet kostelních písní. Zpívala nejen v kostele, ale na i na pohřbech za každého počasí. Když začala zpívat krásným altem, vše utichlo a bylo slyšet jen její procítěný hlas. V této stopě má také následovnici – dceru Boženku.

Z tvorby paní Rózky lze vyzvednout svícové písně, kdy každá píseň byla originál. Sama udává počet dvanáct tisíc, a to se dosud žádnému nepodařilo překonat. Kdyby v tomto oboru byly udělovány medaile, kolik zlatých by dostala. A k tomu připočítat básně, blahopřání, projevy. Obdarovaní je mají jako vzácnou památku. Psala je krásným ozdobným písmem a ještě domalovala ornamenty. Její písně, blahopřání letěly i daleko za moře.

Válka a fronta, která se přehnala přes Lanžhot a zanechala spoušť a slzy, zůstala u paní Rózky v srdci a ona svým perem, účastí se angažovala za mír. Byla v delegaci do Beskyd, kde v Bílé u pomníku partyzánů položila prst země z Lanžhota. Stejně zpěvem uctila svěcení zvonů v Letovicích. Řadu veršů věnovala rozbořenému rodinému Lanžhotu a boji za mír. Škoda, že nebylo více nahrávek z její činnosti. Proto vzpomenu alespoň část jejího vyznání, které bylo nahráno na magnetofonový pásek.

„Moseu by to byt dühý a hodně dühý večer, keď bych vám chceua vypovědět všecko, co mám na srci, lebo na co vy ste zvědaví. Píšu a skuádám ráda a ráda su, keď to, co suovem nebo notú stvořím, majú rádi aj druzí. Ani sa nehněvám, že moje písničky znajú bargde vjec než mja. Dyt takový zahradník, co by sa nabečau, keď by chceu, aby sa ľudé dívali vjec naňho a ne na jeho růže. Psat a skuádat budu pořád, pokud mi Pan Bůh zdraví dá. A tak sa strýcu Albíne

nebojte, že by ten můj pramének zpod kameňa u starého mlyna pomalučky tekúci, z mojej viny vyschéu. Věřte, že stvořit písničku je krásné, ale krásnější je, keď tak čujete negde ďaleko moju písničku a ľudé vás neznajú a nevedia, že je to moja.

Jednú sem jeua z Prahy, jeli vojáci ze Slovenska a naráz začali zpívať „Na lanžoc-kém poli cosi červeňa sa“. Věřte, že já sem dušu letéua k samému nebi.

Hodně lidí sa diví, že gde sa to ve mně bere, baže jak to dovedu sama aj zazpívať, lebo prednést, nevím. Vím enom, že to, čo ráda v tichu a samotě suožím, stejně ráda před šeckýma zarecituju lebo zazpívám.“

S přibývajícími léty a pracovním nasa-zením se hlásily nemoci. Také starost o rodi-nu v době několikaletého odloučení, kdy manžel byl politickým vězněm, později jako vdova dále tvořila překrásné verše doma nebo v nemocnici.

„Vysoká notečka horečkou mi hrála, zdálo se mi, že sem k temu konci zrála. Čelem vzad nazpátek kdosi řekol rtuti, a zas sa v méj hlavě cosi hravě kutí.“

Hudba je jím radostí

Marie Petřlová

Hudba je sladká líbezná mluva, každému srdci srozumitelná.

Božena Němcová

V rámci Noci kostelů mile překvapily velmi pěknou hrou na varhany Růžena Ševčovičová a Veronika Prajková.

Růženka je studentkou 2. ročníku Gym-názia v Břeclavi. Ráda chodí v kroji nejen

Zasloužila by si více ocenění, než dosta-la. Ale tato skromná, vzácná žena si nikdy nepostěžovala. Z podnětu kulturní komi-se městského úřadu byl k jejím nedožitým devadesátinám vydán almanach a na mís-tě rodného domu byla odhalena pamětní deska, na které se podíleli finančně spolu-občané, rodina a Město Lanžhot.

V letošním roce k stému výročí naroze-ní bude vydán zpěvník Rózky Horákové a na její počtu se uskuteční slavnostní ve-čer. Ženský sbor vydává CD s názvem její písničky „Z daleka poznám Lanžhotčan-ky“. Ale největší počta je ta, že její písně a verše znějí nejen v Lanžhotě, že je zpívají děti, chasa, prostě všichni. Je to výzva i pro další pokolení.

Na smutečním parte měla tato slova:

„Tu hřivnu zpěvu v duši vloženou
již Bohu vracím hodně zmoženou.
Dobří lidé, mé písně pějte,
v rodné Moravě svatý mír přejte.“

Paní Rózko Horáková, Vaše slova jsou nám do srdcí vložena a s úctou k Vám bu-dou splněna.

k muzice, ale také na církevní slavnosti. Podílil se na službě lektorů v našem kos-tele. Vedle studia, které ji velmi baví, se věnuje hudbě. Čtyři roky se učila hrát na keyboard. Profesorka Markéta Mel-kusová ji přivedla ke hře na varhany, protože ve hře na keyboard už neměla co zlepšovat a věřila, že u varhan najde vět-ší uplatnění. Růženka vzpomíná, že když

chodila jako malá s mamkou na kůr, zdála se jí varhanní hudba nevladatelná. Nyní je pro ni adrenalinem, ve hře objevuje nové styly hudby a nové autory. Její oblí-bení skladatelé jsou J. S. Bach, D. Zipoli, Zd. Fridrich. V hudbě nachází uklidnění, odreagování a nesmírnou radost.

Verunka pochází z muzikantské rodi-ny, lásku k hudbě zdědila po předcích. Na tom, že hraje na varhany, má velký po-díl babička s dědou. Nejdříve nebyla moc nadšená, ale brzy této krásné hře doslova propadla. Nejraději má J. S. Bacha a z mo-

derních skladatelů Petra Ebena. Na varhany hraje teprve rok, ale na klavír už sedm let. Po prázdní-nách půjde do 9. třídy. Je-jím velkým snem je dostat se na konzervatoř. Také pro ni je hudba zábavou a odpočinkem. Vedle hud-by ji baví malování. Bratr Ludvík hraje na trumpetu a jezdí s děvčaty na kon-certy.

Růženka s Verunkou si při dovolených a zájezdech všímají v kos-telech varhan, protože každé mají jiné technické vybavení a jiný úhoz. Vyzkou-šely si varhany v katedrále sv. Petra a Pavla v Brně a v kostele sv. Václava v Břeclavi, kde vystupovaly. Také účinkují na besíd-kách v LŠU. Obě děvčata jsou skromná, vědí, že cesta k dokonalosti je dlouhá. Var-haník František se může těšit na šikovné zástupkyně. Růžence a Verunce přejeme hodně vytrvalosti a úspěchů. Kéž jsou je-jich srdce stále otevřena té líbeznému mluvě, jak hudbu nazvala Božena Němcová.

Už se pomalu zapomíná

Tomáš Polach

Ještě v roce 1990 byla při MNV drobná provozovna. Jednalo se o stavební skupi-nu. Tyto provozovny v minulém režimu nemusely odvádět daně, proto jejich čin-nost byla výhodná.

Od roku 1991 musela obec platit daně jako ostatní firmy. Obecní zastupitelstvo rozhodlo, že prioritou pro nejbližší léto bude vybudování veškerých inženýrských

sítí. Stavební skupina byla zrušena. Mate-riál a výrobní zařízení prodány. Finance byly použity při stavbě plynové regulační stanice (naproti pošty). Po zrušení OPBH byly byty v jejich správě na území Lanžho-ta převedeny do vlastnictví obce. Byl to danajský dar. Průměrný nájem za byt činil necelých 200 Kč měsíčně.

Vybrané nájemné nepokrylo ani odvoz fekálií. Teprve od roku 1998, kdy byly odpady z bytů odvedeny do kanalizace a kdy začalo postupné navyšování nájemného, mohla obec provádět nutné opravy. Hospodaření s byty bylo celou dobu prodělečné.

V roce 1993 byla s vedením Lesů ČR v Židlochovicích uzavřena dohoda. Obec zavede plyn k sídlu Polesí Soutok v ulici Zámecká a oni přispějí částkou 100 tis. Kč. Po zavedení plynu na zámeček ještě Lesy uhradily položení asfaltového povrchu od silnice na Šlajsu v ulici Mlýnské až po hřbitov.

V květnu 1994 postihla obec velká vichřice. Odborníky byla nazvána tromba, čili menší tornádo.

V centru byl trychtýř, který obrovskou silou ničil vše, co mu přišlo do cesty. Jeho směr byl od bývalé Hvězdy přes Pece, střed obce, Komárnov a Šlajsu k celnici. V té době zasedala obecní rada.

Po skončení vichřice jsme projeli obec a zjistili velké škody. Ráno jsem zavolal na zemědělské družstvo, že je potřeba nasadit všechny prostředky na úklid obce.

Zavolal jsem na pojišťovnu, aby přišli zkontrolovat výše škod. Telefonicky jsem požádal přednostu okresního úřadu, aby obec navštívil a uznal naši situaci jako havarijní stav. S nedůvěrou mě odpověděl, že probíhá porada vedení a občan Lanžhota A. H. nic neví. Přesto ihned přijel. Pan farář dovolil vstoupit na věž. Místa, kudy procházela vichřice, vypadala, jako když obcí přešla v roce 1945 fronta. Škody byly částečně odstraněny a žádosti o úhradu škody na obecním majetku bylo Ministerstvem financí vyhověno.

V červenci roku 1997 prošla obcí povodeň. Průtok povodím Moravy byl nejvyšší za celou dobu, co se provádí měření. Okresním úřadem byl vyhlášen pro obce v Povodí Moravy a Dyje nejvyšší stupeň pohotovosti. Na úřadě byla nepřetržitá služba. Jednu noc ve dvě hodiny ráno vyhlásil vedoucí ŽP evakuaci spodních částí Podluží kolem Kyjovky. Řekl jsem mu, ať nešíří paniku, že obyvatelé, až na malé výjimky nejsou ohroženi. Druhý den na poradě jsem na výškové mapě ukázal, že kdyby voda dosáhla v Lanžhotě úrovně mostu přes Kyjovku u starého mlýna, celé okolí by bylo zatopeno. V obci byla ohrožena

celnice, areál Šlajsa, jeden dům U Struhy a Pasvilan. Nejvíce problémů nadělala okresní hygienička. Nechala uzavřít areál Na Šlajsi a vodu z vodovodu uznala jako nepitnou. Přitom v Hodoníně, kde berou také vodu z Moravské Nové Vsi, byla voda uznána za pitnou. Na Šlajsi byli ubytováni mladí polští sportovci. Byli přesunuti do základní školy a jídlo jim bylo dováženo z Břeclavi. Při povodni se zjistilo, že dva mosty přes Kyjovku nemají majitele. Most za vagónkou si vzalo na starost zemědělské

družstvo. Most u Pasvilanu, který se jako prozatímní postavil při výstavbě dálnice, měl být odstraněn. Obec nesouhlasila. Musela být přerušena výstavba ČOV v Lesíčku pro velký tlak spodní vody. Po povodni se znovu začala prosazovat stavba průplavu Dunaj-Labe-Odra, že se tím zamezí i vzniku povodní. Euforie opadla, když v roce 2002 postihla povodeň Čechy. Ani kaskáda přehrad na Vltavě neochránila Prahu před velkou vodou. Jednání kolem průplavu probíhalo na různých místech. V Přerově se zúčastnili zástupci

všech zainteresovaných států. Z německé strany zaznělo jasné ne, mají zkušenosti s průplavem Dunaj-Rýn, který je využíván jen ke sportu a rekreaci. Rakousko řeklo ano, jsou známí jako velcí zastánci ekologických staveb. Poláci také ano, ale nemají peníze, Slovensko stále váhá. Důkazem je to, že se dosud nerozhodlo, jak se přestaví silniční a železniční most přes Moravu. Rakušané již postavili most přes Moravu mezi Hohenau a Moravským Svätým Jánem, který umožňuje proplout větším lodím. Postoj našich

zástupců je nerozhodný. Neví se, jak řešit problém nízkého stavu vody, který bývá velmi častý. Přesto je v územních plánech s průplavem počítáno. Členové rady také navštívili Archiv v Mikulově. Prošli jsme zápisy z jednání zastupitelstva v kronice obce. Jsou vedeny od roku 1850 (vznik samosprávy).

K zajímavostem patřilo rozhodování zastupitel-

stva o udělení domovského práva. Občané tím získali práva a povinnosti. Obec se o ně musela v případě nouze postarat. Proto také vznikla v době krize vagónová kolonie. Dnes se na úřadě neví, kdo z cizinců v obci bydlí. Proto se liší počet obyvatel v obci vedených v matrice a počet vedený statistickým úřadem. V Lanžhotě je u statistického úřadu číslo asi o 50 obyvatel vyšší. I pro dnešní zastupitele by bylo dobré znát historii obce a postoje zastupitelstva při důležitých rozhodnutích, která měla vliv na chod a vývoj obce.

Jak žijeme v domě s chráněnými byty

Žofie Trčková, za všechny obyvatele

Ani život seniorů nemusí být bez trochy radosti a zvědavosti. V našem domě máme dobré vzájemné vztahy, i když, jako všude jinde, se i zde občas nějaká ta neshoda najde. Náš život zde velmi zpřijemňuje pečovatelka Věrka z Břeclavi, která za námi jezdí a věnuje se nám. Hrajeme Člověče, nezlob se, luštíme hlavolamy, děláme různé výrobky z odpadového materiálu, jako např. vázičky z PET láhví, panáčky z roliček od toaletního papíru, grilujeme, zpíváme, společně se bavíme. A také se vzděláváme v historii. Jeden z našich spolubydlících, který je velmi skromný a nechce být jmenován, nám dělá přednášky o naší historii, hlavně pak o Velkomoravské říši. Aby nezůstalo jen u přednášek, vypravila se v květnu malá skupinka i na místa našich dávných dějin – do Mikulčic. V červenci jsme pak jeli do Rakouska na Moravské pole k památné mohyle, která byla odhalena v roce 1978 k 700. výročí bitvy, ve které padl český panovník Přemysl Otakar II. Byli jsme dojatí, jak se rakouští občané o tento památník českého panovníka vzorně starají a k uctění památky jsme zde položili kytíčku.

Chtěla bych touto cestou poděkovat Věrce, která se tak o nás stará. Bohužel pravděpodobně z úsporných důvodů naše schůzky skončí. To nás velmi mrzí, protože alespoň na chvíli jsme se odpoutali od my-

šlenky, že na nás čeká už jen ta s kosou. Vždyť většina z nás už dávno překročila sedmdesát a mnozí i osmdesát let života. Děkuji rovněž Zdeňkovi za jeho ochotu přijít jedenkrát týdně mezi nás na dvě hodiny. Není to čas promarněný! Vždyť kdo z nás toho zná z naší historie tolik, aby se mohl se svými znalostmi s námi podělit? Dnešní doba nám na hrdosti moc nepřidá, tak ať jsme hrdi alespoň na svou minulost.

Přijďte mezi nás a nechte si zvednout své sebevědomí.

Den koní v Lanžhotě

Za o. s. Koňské stezky Podluží B. Kořínková

V sobotu 18. srpna se uskutečnil 2. ročník akce Den koní v Lanžhotě. Hlavním bodem programu byla hobby vozatajská soutěž O pohár starosty města, jejímž vítězem se stal Jirka Krásný ml., druhým v pořadí byl Zdeněk Uher ml. a na třetím místě se umístil loňský vítěz Pavel Balga z Tvrdonic. Do soutěže se zapojila i juniorská generace, nejmladším účastníkům Marku Ciprysovi, který skončil na pěkném 4. místě, a Tereze Kořínkové, jako jediná dívka v soutěži si s párem koní také nevedla špatně, je pouze 14 roků.

Dále se uskutečnil také westernový závod O pohár rančera. Byl rozdělený do dvou disciplín – barely a tyče. Loňské prvenství suverénně obhájil Michal Blažej (11 let), na druhém místě skončil Vraťa Tuček, na třetím Žaneta Prajková (15 let) z Kostic.

Vrcholem celého odpoledne bylo představení dvou mladých jezdkyň z Brna, které nám předvedly v dámském sedle drezúru koní na hudbu. Tato ukázka byla pro obecenstvo poutavá a slečny sklidily velký potlesk. Součástí celého odpoledne byla také ukázka kovářské práce, která zaujala především děti.

Celé odpoledne provázelo nádherné slunečné počasí, návštěvníků se sešlo velké množství, nejen místních, ale i z celého okolí.

Tímto bychom chtěli jménem sdružení poděkovat všem, kdo se jakýmkoliv způsobem na této akci podíleli a nás podporovali. Hlavním partnerem této akce bylo Město Lanžhot.

Výstava fotografií lanžhotských formanů

Během hodovních dnů naše sdružení uspořádá výstavu fotografií lanžhotských formanů, jak jste již byli informováni

v minulém čísle zpravodaje. Výstava se uskuteční v prostorách místního muzea. Zahájení výstavy se bude konat v pátek 14. 9. 2012 v 18.30 hodin a bude otevřena po dobu konání hodů i hodků. Srdečně zveme všechny návštěvníky ke zhlédnutí

výstavy, která je ojedinelou akcí, protože na toto téma se v Lanžhotě ještě žádná výstava nekonala. Zároveň děkujeme všem, kteří nám svými fotografiemi přispěli na tuto akci a všem, kteří se podíleli na organizaci.

Na památku skladatelky Rózky Horákové-Uhrové u příležitosti jejích nedožitých stých narozenin

ČÁST PRVNÍ

Písnička lidová nebo umělá?

Před několika minutami jsem rozhořčeně vypnul rozhlasový přijímač a usedl ke stolu ve své pracovně a dlouhé minuty hleděl na klávesnici počítače. Ne, že by se mně nějak moc líbila, to ne. Hleděl jsem však na ni proto, že jsem chvíli nebyl schopen napsat souvislou větu, která by vyjádřila to, co mě tak **vytočilo** při poslechu jednoho pořadu s dechovkou, které jsem zasvětil svůj muzikantský život.

Ukázkou naprosto unikátní neprofesionality, která mě tak **vytočila**, bylo ohlášení jednoho moderátora veřejnoprávního média, který ohlásil, že bude hrát Mistřiňanka a to dokonce dvakrát v témže pořadu. Na vlastní uši jsem také slyšel z rozhlasového přijímače, že zahraje tango Cikánka, které napsal Karel Váček. Myslím, že to začlounalo nejen se mnou.

Nečiním si jakýkoliv nárok nato, abyste moji úvahu brali vážně, a ani vám svůj názor na tento problém nijak nevnučuji. Já osobně bych jej rozdělil do dvou, možná tří oblastí a dost možná ještě do několika podoblastí, ale nechci, aby moje úvaha byla příliš filozofická. Dost možná, že

s ní ani nepochodím u všech milovníků dechovky. Jsem připraven však svůj názor obhájit.

Pravda je, že naši předkové na ty, co přijdou po nich, jaksi nepamatovali. Jinak by nemohlo být tolik lidových a národních písniček. Mám jenom obavy, že brzy však budou jenom žloutnout jejich melodie a texty na stránkách zpěvníků, do kterých, zaplatpánbůh, mnozí nedocenění lidé tyto písničky posbírali a zapsali. Horší to už bude s jejich znalostí. Byl bych velice zvědav, kdyby někdo mezi mladými lidmi uspořádal seriózní anketu a zeptal se jich, kdo některou z nich zná. Tyto písničky naše generace přece ve škole zpívala a také z nich byla v předmětu klasifikována! Možná bych se divil i ušima, jak se říká.

Myslím si, že oblast Slovácka je dostatečně živnou půdou pro vznik nových a snad to nebude znít hanlivě, když řeknu, že nových pseudolidových písní, o které se koneckonců pokouším i já. Oni ti lidoví autoři, kteří psali v minulosti písničky, byli také jen docela obyčejnými lidmi. Měli své dobré i méně dobré vlastnosti. Pravda, trochu byli jiní, než mnozí z jejich vrstevníků, kteří třeba v době, kdy zpěváka či

muzikanta **políbila Múza**, hráli v hospodě karty a prohráli majetky, či ty majetky propili. Měli také svoje bolesti, radosti i starosti. Také milovali, pracovali, zpívali, někdy se dost možná i soudili se sousedy o kousek meze. Nevěděli však nic o televizi, počítačích, mobilních telefonech a jiných vymoženostech moderní doby. Ale jak říkám, byli to jenom lidé, na které historie tak trochu zapomněla. Nu a možná právě proto máme tolik lidových písniček.

Na umění těchto zapomenutých lidiček jakoby bez přerušení navazovali lidoví písničkáři moderní doby, ke kterým už byla doba poněkud příznivější. Objevilo se rádio a **plotny**, jak se říkalo gramofonovým deskám. Písničky se snáze dostávaly mezi posluchače. Tím se povětšinou zachoval ve vědomí lidí i jejich autor. Přesto se legenda lidových písničkářů regionu Fanoš Mikulecký-Hřebačka možná v muzikantském nebi diví, u kolika jeho písniček je mu i v oficiálních tiskovinách upíráno autorství! A to byl Fanoš opravdu moc známým lidovým autorem! Fanoš Mikulecký však nebyl jediný, který psal na Podluží, kde se pseudolidové písně zvláště dařilo a zaplatpánbůh ještě daří. Chtěl bych vzpomenout třeba Jožulku Uhra z Lanžhota, jeho tetičku Rózku Horákovou, Vojtěcha Bartoše-Kociána, Vladimíra Hnátku. Krásné písničky psal i můj nezapomenutelný kamarád strýc Franta Třetina, co si říkal, že je z Kostic a ze Zlína. Mnohé jejich písničky se také dostaly do světa tak trochu oklikou. Dost možná, že jsem na některé autory zapomněl. Nepočítám se mezi fundované znalce lidové písně. Abych byl upřímný, zde si nejsem jistý, zda bych našel viníka, který se snad ani nesnažil zjistit autory, když písničku

posílal mezi posluchače. Viníka však lze už vystopovat ve druhé části mého zamýšlení.

Nechci být zdaleka ani trochu osobní, ale mohl bych uvést spoustu příkladů, kdy je však autorství upíráno konkrétním, a to dokonce žijícím autorům. Patřím totiž mezi ně i já. Jen si nejsem jist, zda je to úmysl, či jen obyčejná lidská lhostejnost. Mám za to, že v mnoha případech je necitlivost a neprofesionalita tvůrců pořadů s dechovou hudbou, kteří dávají do úst moderátorů, a to jak veřejnoprávních medií, tak i soukromých rádií informace, při jejichž poslechu se mi ježí chlupy na celém těle. Chtěl bych dát k laskavému posouzení milovníkům hudby a to prosím hudby jakékoliv takovouto, jak já říkám, modelovou situaci. Představte si, že by se z vašeho rozhlasového přístroje ozvalo ohlášení moderátora či moderátorky ne nepodobné tomuto:

„A nyní vám zahrajeme Z českých luhů a hájů od berlínských filharmoniků.“

A **pan Čeština**, jak s oblibou při podobných výrociích říkávám, začne hořce s panem Bedřichem Smetanou lkát.

Anebo něco podobného:

„A nyní vám bude číst na pokračování pan František Filipovský.“

A z rozhlasového přístroje se dozvíte, že: **...vosí hnízdo vynalezl Zilvar z chudobince a my hoši, co spolu mluvíme, jsme jej pochválili.**

Možná to Karel Poláček ve své knize Bylo nás pět napsal trochu jinak, ale **nejdůležitější** tu byl přece pro média interpret, nebo se snad mýlím? Že to byl autor, který dal vyniknout interpretovi v konkrétním literárním (hudebním, či jiném)

díle, bylo jaksi zapomenuto. Odpovědi či vysvětlení se zřejmě nedočkám.

Pootevřete spolu se mnou i tu třetí oblast. Autorství je v mnoha případech upíráno či jen nezodpovědně uváděno do podvědomí hudební veřejnosti v oblasti prezentace nových hudebních skladeb. A tady už by se dal konkrétní viník jistě najít. Ptáte se, kde je ten zakopaný pes? Dramaturgové, manažéři a v neposlední řadě i někteří kapelníci našich kapel, si v mnoha případech nedělají příliš velké starosti, kdože tu krásnou skladbu, kterou chtějí natočit na svůj zvukový nosič, napsal. Jim stačí, že je pěkná (jinak by ji netočili) a uvedou autora, který o tom, že skladbu napsal, nemá nejmenšího zdání. Napíší to jen proto, že to... asi napsal. Sku-

tečnému autoru zůstávají pak jen oči pro pláč. Znovu zodpovědně říkám, že mohu, bude-li to potřeba, uvést konkrétní případy. Nejsou to jenom vymyšlená (či zkomolená) jména autorů a sólistů na nosičích, ale takové informace dává mnohdy bohužel i Česká televize ve svých titulcích. To už je pak ke zpochybnění autorství jenom malý krůček.

Tak nevím. Písnička lidová nebo pseudolidová? Asi se tím zabývat nebudu.

VLADIMÍR SALČÁK (1937), skladatel, textař, muzikant, konferenciér, moderátor, publicista a poeta, Veselí nad Moravou resp. Boršice. Uznávaná osobnost z oblasti dechové hudby a důvtipný glosátor.

hrál a zpěváci zpívali (kupodivu melodicky přesně) tak, že z **lanžockého pole** udělali, tuším, že **sekulské**. A hlasatel uvedl písničku jako **lidovou**. (Asi s Moravou nemající nic společného.) Okamžitě jsem napsal do redakce rozhlasu Bratislava dost nazlobeně dopis, v němž jsem uvedl správný text i jméno autorky písničky. Rozhlas moje psaní odeslal souboru, který s písničkou v rozhlasu vystoupil. Od jeho vedúcího se mi dostalo vysvětlení, že u nich sa táto pesnička spieva od pradávna. Odporovat takovému tvrzení se mi zdálo být marné...

Časově docela nedávno, maximálně před pěti roky, vydala dechovka Tůfaranka CD, na kterém mezi asi dvaceti skladbami zazněla i nejznámější a snad i jako její poslední stále ještě zpívaná písnička **tetičky Róžky Zařehťali koně, éj, v jednéj maštalence...** Dojalo mne to. Jenže v textu na

přebalu CD bylo uvedeno, že jde o píseň **lidovou v úpravě M. Kameníka**. Se jmenovaným panem Kameníkem se dobře znám a jsem mu vděčný za skvělá aranžmá mých dvou písniček, mimo jiné **Mužáků**. A tak jsem mu okamžitě napsal dopis, v němž jsem mu vysvětlil, kdo je autorem písničky, a přiložil jsem i fotokopii **originálu jejího notového záznamu, pořízeného mým otcem, bratrem tetičky Róžky**, která do notového záznamu vepsala text sama, vlastní rukou. (Čtenář si jej může prohlédnout, v pravém rohu nahoře ať nikomu neujde **datum vzniku písničky!**) Pan Kameník zareagoval upřímnou lítostí a omluvou mně naprosto přijatelnou. Bohužel pochybení se už napravit nepodařilo.

Kdykoliv jsem se v různých zpěvnících a publikacích, nebo při poslechu rozhlasu a televize setkal s tak zvanými **lidovými písničkami, jejichž skutečné nežijící nebo ještě žijící tvůrce jsem znal, a byli to otcův, tetičky Róžky i můj přítel Fanoš Mikulecký, Laďa Hnátek, strýc Vojtěch Bartoš-Kociánek nebo Franta Třetina**, nikdy jsem ani chvíli nezaváhal a okamžitě jsem se za jejich **autorské právo cestou razantních dopisů rval! Aniž by mne odradilo tzv. házení hrachu na zeď.**

Letošního osmého července se konal v Ratíškovcích 44. mezinárodní festival dechových hudeb „Vám přátelé“. Vytíštěný program dává vědět, které kapely a co a od koho budou hrát. Tak např. DH KATEŘINKA uvádí na druhém místě **valčík Što-**

krava. Jako autor je uveden J. Janota. To, že melodii a text vymyslel nějaký Jožulka Uher, bylo asi vedlejší. Samozřejmě, že Jara Janota nemá s tímto „pochybením“ vůbec nic společného.

Dechovka LIBKOVANKA se představila se šesti skladbami, jako pátá je uvedena **polka Uzouňká cestička**, samozřejmě **lidová, v úpravě J. Lipolda**. Nevím, jestli se strýc Vojtěch Bartoš-Kociánek nepřegulil v hrobě z boka na bok, že se s jeho jménem vedle té **Uzučké cestičky** zapomnělo...

Můj skalický přítel Celko Mihál, už půl století zalíbený do lanžhotských hodů, Lanžhota vůbec, až do odborných hloubek znalec moravsko-slovenských dechovek, jejich hráčů, zpěváků a zpěváků, kapelníků, s vědomostmi o minulosti snad všech, si z posledního koncertu dechovek v Hodoníně odnesl spoustu dojmů. Vypisuje se mi z nich, když třeba uvádí jako druhou skladbu, hranou DH Hornobojani, můj valčík **Odjeu mje, odjeu... v úpravě Jary Janoty**. Další, jeho oblíbená Zlatulka, zahrála, a teď budu citovat z jeho dopisu, "tiež hrali Tvoju **Nezapomeň moja milá, nezapomeň u mja stávat... ale u tejto skladby oznámil pán Kopřiva ako autorov Miloša Procházku a Emila Hrubého.**" Vida, jak polehku

ČÁST DRUHÁ

Josef Jožulka Uher

Příteli Vlado,

přijmi ode mne nejprve poděkování od všech Lanžochanů a Lanžochanek za Tvoji skvělou úvahu na téma, které zajímá a svými prohrěšky jeduje i nás. Dám-li jí metaforou podobu žebříňáku, na jehož konci je ještě nějaké místečko pro **přihození k Tvoji fůře**, tak na mne neber bič, když Ti něco **přihodím**, nebo se dokonce **ulepím**, jak jsme to potajmu coby šibenci některým formanům dělávali... Neboj se, žebříňák to vydrží.

Na lanžockém poli, cosi červená sa... Toto jsou počáteční slova kdysi velmi oblíbené a zpívané písničky mojí tetičky **Róžky Horákové-Uhrové**. Někdy před třiceti roky jsem ji uslyšel z bratislavského rozhlasu. Jeden slovenský národopisný soubor ji

může přijít člověk k autorství. Ale pozor, s tímhle tím kotrmelcem neměl a nemá Emil nic společného. Miloš Procházka uvedenou **moji valčíkovou píseň** jen pěkně upravil, takže jeho jméno u ní figuruje právem.

Osmdesátník Celko Mihál nechyběl se svými přáteli ani v Moravské Nové Vsi, kde se při dechovkách, včetně naší lanžhotské **Fialenky**, vzpomínalo na muzikanta a kapelníka Františka Juráčka a na našeho lanžhotského skladatele Metoděje Metyna Prajku. Kamarád mi o tom v dalším dopise píše, že kapely hrály ve druhé části programu skladby Jožky Konečného a **Jaroslava Janoty**. „**Od Jara Janotu hráli Odjeu mně, odjeu..., ale bez oznámenia autora textu.**“ Vysvětlení: valčík výše uvedeného názvu patří melodií i textem do mé tvorby, Jara jej upravil. Jak vidno, tak ani v tomto případě jsem nestál nikomu za pozornost. O vystoupení naší Fialenky kamarád poznamenává, že program zahájila pochoodem **Asenda**, ale beze zpěvu.

Asenda...Asenda! Tato moje pochodová písnička poprvé zazněla někdy v polovině šedesátých let na jevišti v sálu Hrubé hospody v pásmu VOJNA, v rámci národopisné části tzv. besedy nad kronikou, pořádané naším muzejním a vlastivědným kroužkem. Zazpívala je skupinka svobodných šohajů: Rosta Švirga, František Šulák, Jožka Gajda, Luďa Steiner, Franta Kycl (?) a kdo další, to už si nepamatuji. Líbila se...

Natolik, že ji po čase upravil František Juráček pro svoji dechovku. Jenže uváděna byla jako pouze jeho vlastní. Tak jsem strýcovi Juráčkovi napsal dopis, kterým jsme všechno podle práva a zákona urovnali. To bylo tenkrát teprve podruhé v mém nakonec více než půlstoletém skladatelském ži-

votě, kdy jsem se do takové pro mne vždycky smutné situace dostal.

A poprvé? Tak to je hodně stará historie, ale o to zajímavější i poučnější. Došlo k ní někdy v roce 1958. Bylo mi pětadvacet let a už se zpívalo mnoho mých písniček. Jako svobodný jsem žil v domě mých rodičů v Nové ulici. Nedaleko ve stejném řádku stavení bydlel od mládí kamarád mého otce strýc Metoděj-Metyn Prajka. Pravidelně se u nás scházeli na besedu. O muzice a písničkách. Jedenkrát můj otec prozradil strýcovi Metynovi, že jsem si udělal ze tří mých písniček dva valčíky a že jestli by mi je neupravil-nerozepsal pro Franckovu dechovku. Franček byl můj strýček, otcův bratr, kapelník lanžhotské dechovky s názvem Uhřici, v níž si tu a tam coby výpomoc zahrál také strýc Metyn. „Tak pot, Jozinku, k temu tvému harmóniju!“ Strýc Metyn si v mém pokojíku sedl ke stolu, vyptal si notový papír a tužku. „Tak a včilká j mje ty tvoje písničky zagruntj, pomáli, jak to chceš a jak jich čuješ...“

Za týden byl s valčíky hotový. První, s dvěma melodiemi a texty, se jmenoval **Vinko červené - Připíme si chuapci... a druhý Šohaj Lanžočan**. Už si nepamatuji, kolik mu otec za úpravu zaplatil, vím jenom, že strýc Metyn prohlásil: „Tým je šeko vyrovnané, daj to hrát Franckovi a nech Jozinkovi sem tam strčí nějaký honorář.“ Už dávno předávno se na strýčka Francka nezlobím, že s kapsou na ten honorář od něj čekám dodnes. Premiéru měly oba valčíky při vyhrávání kapely strýčka Francka pod májů o hodech před Hrubú hospodú. Pod zeleným v zahrádce lichněstejnské předzahrádky. A protože ve strýčkově kapele hrál na trumpetu i výtečný zpěvák Ludva Prajka, dnes musím dodat, že ten nejstarší, a byli v ní ješ-

tě i další dobří zpěváci, tak došlo k něčemu do té doby neslýchanému: část muzikantů oba valčíky nejen odehrála, ale i **odzpívala**, pochopitelně že bez mikrofonů. Měli mimořádný úspěch natolik, že sa lidé po mje s potleskem dívali, až sem sa haňbil...

Rád bych ještě dodal, že v životě strýca Metyna jsem byl jediným, kterému něco aranžoval, protože se věnoval jen a jen vlastní tvorbě. K té mojí, jako mladého a hloupého kluka, přistoupil tehdy s respektem a vážností a byl vstřícný každému mému přání. Třeba k valčíku Šohaj Lanžočan jsem si vymyslel i mezihru, kterou dovedně použil, nezavrhl. Snad proto, že mne měl rád od malučkosti a potom navíc se mnou soucítit jako s mrzáčkem...

Čas popoletěl a můj valčík **Vinko červené...** se dostal do repertoáru tehdy slavné dechovky **Bojané z Dolních Bojanovic**. Nejprve u něj uváděli jako autora Františka Uhra, to asi mého strýčka, a z toho zase Metoděje Prajku. Valčík zařadili mezi ty skladby, které s velkým úspěchem nahráli na gramofonovou desku. Mezi skladateli na ní se moje jméno neobjevilo. To našťvalo nejprve Ludvu Prajku. A nemínil to tak ponechat. Sepsal s několika lanžhotskými zpěváky a zpěvačkami potvrzení o tom, že se jedná melodií i textem o moje písničky, které už řadu let zpívají. Potom mne seznámil s textařem Stanislavem Pěničkem, osobností na poli dechových hudeb, který s pomocí tohoto dokladu zařídil na OSA - Ochranném svazu autorském v Praze to, že mi autorství bylo přiznáno v plné míře a zpětně jsem obdržel i slušný honorář!

Ale v té době už strýc Metyn nežil, a i kdyby, jistě by se vším souhlasil. Byl to slušný člověk a poctivý muzikant. Ve věcech autorských práv tak marnotratný, že mu to

zazlívají i jeho kamarádi. Myslím, že teprve jeho dědicové až po jeho smrti se dočkali od Ochranného svazu autorského honorářů za mnoho jeho skladeb, jichž se sám neuměl domáhat ze zákona a práva.

Jak už mnohem lépe než já píše můj kamarád Vlada Salčák, mnozí nezodpovědní lidé z řad, které jmenuje, se na nás, tak zvaných (nebo **jenom**) lidových autorech necitlivě proviňují. Málem by nás obviňovali z pýchy a touhy po slávě, sami se nespokojíce s málem.

I když to možná s věcí nesouvisí, rád bych ještě dodal toto: jsou moderátoři dechovkových pořadů, kteří na jedné straně informují posluchače jak s názvem skladby a kapelou, která ji má hrát, tak i se jmény autorů melodie a textu, samozřejmě i se jmény pěveckých interpretů, leč z toho náhle zůstanou pouze u názvu skladby a dechovky a u jmen interpretů pěveckých - a šlus. Autoři melodie a textu je přestali zajímat. Je to nespravedlivé a nefér i vůči posluchačům.

Dovedete si představit, kdyby sportovní komentátor ohlásil, že padl gól a neřekl, kdo ho dal? Já si to představit umím a to jak z pohledu posluchače, tak i z pohledu střelce!

A říkají-li autoři detektivek, že za vším hleděj ženu, já bych skromně rád dodal, že za každým dílem, včetně těch našich písniček, hleděj skutečného jejich autora. Přehlížení totiž bolí mnohem více, než žádný honorář...

Upřímně řečeno, nejsem si jist, že má pravdu **starý moudrý Říman Tacitus**, když říká: **Potomstvo splatí každému zásluhy, jež mu náleží.**

Co když nevděk, který prý světu vládne, je silnější?

Život v důchodě

Tomáš Polach

V naší republice jsou poměrně nízké důchody, a proto si značná část důchodců přivydělává, aby mohla vypomocť mladým, nebo si dopřát poznání světa. Je také řada těch, kteří se podílejí na dění v obci.

Ženská část využívá volné chvíle k návštěvám společenských či farních akcí. Pořádají se různé zájezdy a scházejí se na tzv. „babincích“. Řada z nich pracuje v různých komisích a spolicích, píše člán-

ky do novin a zpravodaje a je jich slyšet na vlnách rozhlasu. Chtěl bych zmínit Vlastu Ciprysovou, Marii Petrovou a Marii Uhrovou. Další, Marie Švirgová, předává své bohaté zkušenosti z lidového umění mladé generaci.

Mužská část se věnuje rybaření, fotbalu a nemohou chybět debaty u piva. Dlouhodobě se společensky projevují Jožulka Uher, skladatel písní a dopisovatel zpravodaje, Joza Uher, skladatel písní a člen mužského sboru, Jožka Tureček, skladatel básní a autor pěkných fotek z okolí.

Jenda Třetina do loňského roku vedl kroniku obce, Jara Třetina je hybná páka zahrádkářského spolku při pořádání koštů, žehnání vína, či zájezdů. Za zmínku stojí i František Uher, který i ve svých 92 letech navštěvuje zahrádkářské akce a sám si vede domácnost i malé hospodářství. Pro zajímavost v posledních 20 letech se v naší obci v dobré pohodě dožily sta let paní Petrjánošová – 1994, paní Tréšková – 1996 a paní Štvrtecká – 2010.

Obec výrazně přispěla ke klidnému dožití ve stáří (hlavně těm, kteří zůstali sami) vybudováním domu s chráněnými byty a charitní pomocí těm, kteří jsou doma a pomoc potřebují. Okolí obce je také vhodné k pěším procházkám či cyklistickým projíždkám.

Když před 15 lety odevzdával ročník 1937 vojenské knížky, domluvila se skupina z nich, která se pak rozšířila o kamarády z ročníku 1936,

že se budou pravidelně scházet každý čtvrtek v Podlužanu a každé první úterý v měsíci na kuželkách v hospodě U Bartošů. Při posezení v Podlužanu se probírá situace ve sportu či politice, jak ve světě, tak v obci. Vzpomíná se na zážitky z mládí a na kamarády, kteří již opustili naše řady.

Při kuželkách se také společně slaví významné narozeniny. U kuželek však zůstali z původní desetičlenné skupiny jen čtyři. Jenda Kořínek a Jara Šesták navždy opustili naše řady. Další ukončili činnost ze zdravotních důvodů. Aby byla zachová-

na soutěživost, doplňují naše řady postupně mladší kamarádi. Laďa Gajda deset let přesně zapisuje výsledky. Energický Laďa Tuček a benjamínek Radek Drozd postupně zlepšují své výkony. Hraje se na 60 hodů sdružených – 30 do plných a 30 dorážka. Nejlepší výkon mezi důchodci je 237 kolků. V současné době výkony původních členů pomalu klesají. Roční průměr nad 200 kolků už si drží jen Laďa Polách. Nejlepší výkony, které dosáhli hráči v roku, kdy se dožili 75 let – Laďa Polách 223 kolků, Tonda Ciprys a Tomáš Polach po 214 kolcích a Jara Ciprys 213 kolků. Ať jim to vydrží co nejdéle.

Vzdorování času

(Dvojice starých dubů)

Jožka Tureček

*Více než jedno dlouhé staletí
v nich ukryto Už je to zjevně znát
Nechtíc octneš se v jejich zajetí
Očaruje tě úcta – majestát*

*Důvěrná jejich blízkost jakoby
připomínala postoj milenců
Pražádné listí už je nezdobí
Zmírají dlouho Zdá se bez konců*

*Dřív díky povodním v lužním lese
vyrůstly dost k výhledu do dále
Až mlčky padnou zem zachvěje se
Přírodní jev – bez fanfár halali*

Věnováno příteli
lesníku ing. B. Lošťákovi
k jeho letošním narozeninám (91)

foto: J. Tureček

Vyhrávají Prajci

Vlasta Ciprysová

Když se řekne jižní Morava, hned každého napadne výborné víno, dobří zpěváci a hudby dechové i cimbálové.

Jinak tomu není ani v Lanžhotě. Říká se, že Lanžhotčan zpívá už v kolébce a kapely zde mají více jak stoletou tradici. Ještě se nestalo, že by v Lanžhotě nebyla kapela. Dnes hraje Lanžhotčanka, ale i dechová hudba mladých Fialenka a cimbálová muzika Hudci Petra Uhlíře. Všechny jsou známé po celé republice, Lanžhotčanka i za mořem. Jedno mají společné, vznikaly z žákovských hudeb.

Ráda bych zavzpomínala na nejstarší kapelu „Lanžhotský štrajch“, která hrála v letech 1800 až 1925, možná o něco dříve. Zakladatelem a kapelníkem byl můj prastrěček Antonín Prajka, řečený Antoš. Moje rodina, je to zvláštní, nemá žádné „přezvisko“, ale tehdy nám prý říkali Antošovi. Při pátrání po této kapele mi pomáhala Mila Černická, dcera muzikanta Vaška Prajky - Duchy, který hrál „štrajch“ nejdříve a potom přešel na „plechy“, dechovku. O „štrajchu“ bylo napsáno v Malovaném kraji před 30 lety a později v knize „Když křídlovky zpívají“. S Antošem Prajkou, který hrál na první housle, hráli i dva synové Josef a Jan - druhé housle a basu. Další muzikanti byli bratrance, strýci, jen dva muzikanti měli jiné příjmení. A navíc všichni Prajci byli zedníci a tesaři. Každý

hrál na několik nástrojů, kdykoliv se mohli zastoupit. A jaké nástroje měli – první a druhé housle, basa, dvě violy, kontrabas, dva klarinety, někdy i harmoniku. O bubnu se zmiňují jen jednou. Kapela Prajků byla známá v širokém okolí. Žádná událost, hody, svatby, se bez nich neobešla.

V kapele začínal i Metoděj Prajka, známý skladatel a muzikant. Byl to syn od bratrance kapelníka Antoše. Velmi nadaný,

20. léta 20. století

hrál od jedenácti let. Často za něho platili pokuty. Hrál i ve vojenské kapele. Co vzal do ruky, na to zahrál. Později vyučoval jiné kapely i na Slovensku a „Brodčanka“ hraje dodnes. Chtěl „štrajch“ dirigovat, ale starší muzikanti byli proti. Stejně nadaný byl i patnáctiletý Vašek Prajka. Učitelem mu byl jeho otec, tehdy kapelník ovládal čtyři nástroje a po roce 1925 přešel na „plechy“, jak říkali dechovce. Vzpomínal, že ve dne hráli „plechy“ a večer „štrajch“. Ale při hostijách byl prý „štrajch“ lepší, pěknější.

Kapela Prajků byla známá, uměli všechny písničky z paměti. Ale dobře hráli i z not. Každý měsíc dostávali nové noty.

Ty, které se jim líbily, si nechali, ostatní poslali zpět. Nejen kapelník Antoš skládal, hodně právě Metoděj, říkali mu Metyn. Ten noty přepisoval a dost jich prodal dalším kapelám. Jeho skladby se hrají dodnes. U nás se vyprávělo, že hodně skladeb od Metyna měl kapelník Moravanky Jan Slabák. Nevím, co je na tom pravdy.

Prajci hráli nejen v okolí Lanžhota, ale často i v sousedním Rakousku, v Cahnově, Pernitálu, Ranšpurku. Na výdělek chodili pěšky a přes les i bosí. Hrávali za reč a někdy za prasátka. Často zůstali naprázdno a nedostali slíbené odměny. Po 1. světové válce hráli za peníze. Prajci byli i známí šprýmaři. Vždy našli vděčné posluchače, kteří jim někdy uvěřili. Jednou v zimě se vraceli z Cahnova a přes zamrzlou řeku (mosty byly polámané) se přepravovali na base. Natáhli „špagáty“, přivázali basu a dostali se přes řeku. Slabý led vydržel, ale basa ne.

Jindy na pernitalských loukách viděli bílého a smutného koně. Kapelník Antoš vyzval bubeníka, aby koně rozveselil. Ale ten se ukázal, že není ani starý, ani smutný. Spíš muzikanti měli co dělat, aby mu nestáli v cestě.

N e j z n á m ě j š í a málo pravděpodobné bylo vyprávění o dýni na Kyčověj. Lidový básník pan Moučka napsal o tom báseň. U nás, když se chce něco hodně zveličít, tak se říká „ó, to byl šohaj jak dyňa na Kyčověj“ nebo „to byla fůra sena, jak

na Kyčověj dyňa“. A já vám povím, proč ta dýně na Kyčověj byla tak velká a proč toto přirovnání bylo. Kyčová je krásná louka na Jiklinské cestě. Po ní kdysi jezdil k nám Cahnovjan k nevěstě. A potom velikánská svatba byla, to vám bylo slávy. Muzikanti Prajci na ní ve dne v noci celý týden hráli. Jdou muzikanti Prajci ze svatby z Cahnova domů a poslouchají hudbu starých velkých stromů. V tom zatřese lesem hrom, přišla bouřka z čista jasna. Zatřeste se též, muzikanti, protože nikde žádná chýše spásná. „Hej, bratři, přeca nás tu taká bůrka nezdočí, vím o dyni na Kyčověj, velikej jak stodola.“ Takto jeden z muzikantů vykřikuje nápad svůj, všichni za ním utíkají. „I ty za ním upaluj.“ „Pane bože, to je dyňa!“ Žasnou všichni v lijáku, potom díru dovnitř uřeže jim ostří jejich křiváků. Potom do ní všichni nalezu jak do budy, rozehrájí nástroje, a kdyby měli, zahráli by i na dudy. Muzikanti nemusí se v dýni tisknout újeji, neboť ta by byla v sobě skryla více takových kapel. Taková však rostla jenom na Kyčověj na poli. Když naši lidé na něco velkého vzpomínají, na dýni na Kyčověj nikdy dopustit nedají.

20. léta 20. století

Ještě k těm křivákům. Vypráví se, že Lanžhotčané mají srdce na dlani a křivák v kapse. Myslím, že to první je pravda. A ještě dodatek k dýni. Jel kolem kníže pán a slyšel hrát muziku. Poslal kočího, aby je přivedl. Prajci mu zahráli, jak nejlépe uměli. Kníže jim poděkoval a každému muzikantovi věnoval zlatku. To bylo tehdy moc peněz. V památkách rodiny jsem ji marně hledala, ale vzpomínka to byla pěkná.

POSLOUPNOST

Josef Jožulka Uher

*A přišel Den, tak náhle pro něj, nečekaně,
snad jako ten, jenž nazván bude Soudný.
Dům nutno postavit, mu řekly jeho dlaně...
Tak začal k vodě hloubit jámu studny!*

*A potom nad zdi bylo třeba zvednout střechu,
pod kterou, co žít bude, nenaprší.
Už i ty dlaně k řeči nemají dost dechu,
jak fleky mozoly se na nich vrší.*

*A přišel Den, jak zpoza rohu, hodně z blízka;
snad výmince dá dobrou střechou krytí!
Ať mohou vnuci v domě pořádat diska!
Blíž studny je, již dlaní žízeň sytí...*

*Na hřbitov zítra začne vyšlapávat chodník;
pro sebe, ženu včas je třeba zrobit pomník!*

Jsou takoví lidé, muži i ženy, kteří z vůle Osudu si musí, až na kolébku, udělat všechno sami. Nezlomí-li jejich sílu a vůli neštěstí, snad je právě jeho opak pro ně tou nejceněnější odměnou z dlaně štěstí. Skromní a trpělivi, blízko slz jenom tehdy, když je mjíjí vděk. Vždyť oni nikdy nedělají nic pouze pro sebe. Často si toho, co vytvoří, mnohem více užijí jejich potomci, než oni sami. Ti, na které oni tolik starostlivě myslí, aniž by se byli od nich dočkali stejné ozvěny. Ne, pro ně už ani ty hody být nemusí, jenom mladí aby si jich užili. Někteří dochází za Bohem do kostela, jiní s ním sedají a rozmlouvají všude a stále. To když se o ně otře nevďek, nebo výstraha nemoci, která by je navždy rozdělila věčností. Přebírají mezi prsty osudové posloupnosti jako zrnka růžence s klidem v duši, že zrcadlo svědomí nemusí rozbíjet...

Tolik o lanžhotském štrajchu. Z jiné větve Prajků hrají Prajci dodnes a pěkně.

Na památku výborného muzikanta Metoděje Prajky byla na jeho domě odhalena pamětní deska a začátkem července už tradičně se koná na Slováckém dvoře U Bartošů přehlídka dechových hudeb Metoděje Prajky.

Ostatním muzikantům „štrajchu“ jako poděkování je i naše vzpomínka. Jejich stopa nezarostla.

Jak se dříve vařivalo

*Opis z Vlastivědného dotazníku z r. 1925
Pavel Bartoš*

Strava od zašlých časů velmi se změnila, takže lidé starší říkají, že se za dnešní doby vyvaří. Jako dnes tak i za časů dřívějších vařily vždycky hospodyně. Vařilo se v síních, které se na Slovácku dosud uchovaly. Je to místnost, do které vejdem přímo z ulice. Z místnosti té je jedno okno na ulici, dveře na dvůr a do světnic. Dosud jsou v síních police na nádobí.

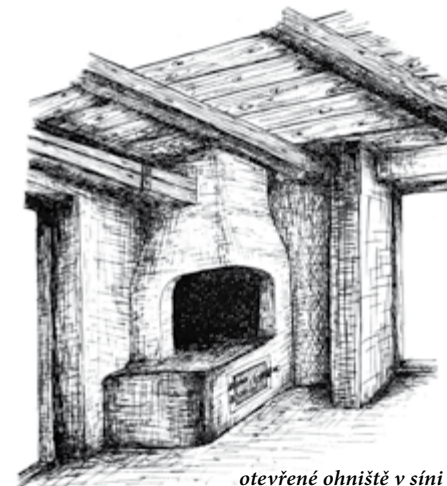
U sedláků vařilo se třikrát denně, u nádeníků jen ráno a večer. V poledne se najedli u sedláka i s dětmi.

Strava u sedláka a vůbec u lidu venkovského nebyla valná. Ráno se jídala česnekovice, nebo kmínovice a k ní loupané brambory. V poledne byla polévka nudlová zasmažená, bramborová, fazolová, sýrová ze sýru a nebo polévka ze syrovátky. Hovězí polévka byla jen 2x v týdnu a to ve čtvrtek a v neděli.

K hovězímu masu mívali knofle (knedlíky) a křenovou máčku. Jiné dny bývaly brambory s kyselou máčkou, nebo fazole na kyselo, jindy fazole s kroupami posypané škvarky, krupičná kaše, rýžová kaše, zelí a chléb.

K večeri ohřívají zbytky od oběda. Jídávali nejvíce zelí a brambory. Zelí se uvařilo větší množství a to se ohřívalo třeba čtyři dni, až se snědlo. Při těžší práci dělali moučná jídla.

Všechna jídla připravovala se na ohnisku. Ohnisko tvořila zeď 1 metr široká a 1 metr vysoká. Bylo-li vyšší, byl u ohniska schodek. Nad ohniskem býval komín, podobný jako má kovář nad výhní. Na ohnisku stávaly třínožky, na které se stavěly hlíněné hrnce, ve kterých se vařilo. Oheň rozdělával se pod

otevřené ohniště v síni

třínožkami. A nebo mívali hrnce postavené na železných kozách, které byly dělány na způsob těch, na nichž tesaři otesávají klády. Tyto kozy postavily se rovnoběžně vedle sebe tak, aby dno hrnce drželo na obou kozách. Mezi nimi v mezeře byl rozdělaný oheň. Jídlo uvařené zapáchalo kouřem, zvláště tehdy, srážel-li vítr kouř do komína.

Sporáky mezi lidem venkovským nebyly v tehdejších dobách známy. Zato pec byla v každé domácnosti, protože nebylo pekařů. V některých domácnostech měli ohnisko udělané na peci, ale ne všude. V některých domech měli pec samu pro sebe. Taková pec byla vysoká až dva metry. Na okraji pece byla postavena jedna cihlová stěna až ke stropu, takže kdyby dali ze čtvrté strany dveře, vznikla by nad pecí světnička bez oken. Ovšem dveře tam nikdy nebyly. Na pec vedly schody, aby se dalo lépe na ni vylézt. Jakmile děti trochu odrostly, bývalo to jejich vyhrazené místo k spaní. V zimě sedávaly tam celé dny. Jiného zařízení k vaření v domácnosti nebylo.

Jak bylo dříve podotknuto, vařila se ke snídani kmínovnice a nebo česnekovice. Tyto polévky vařily se hlavně proto, že byly brzy uvařené. Když vařila hospodyně česnečku, naškrabala česneku na talíř, osolila a na to každému vylila dle chuti horké vody. Do polévky drobili chleba nebo brambory.

Káva byla tehdy mezi lidem málo rozšířená. Vařila se jen v neděli, ve svátek, na hody a ve výroční dny. Z počátku když se u nás káva začala objevovat, vařily ji

některé hospodyně celou, myslely, že se rozvaří jako fazole anebo hrách. Kávu prý naučili vařit naše prababičky Němci v r. 1866, když byli na ležení na Moravě.

Polévka sýrová vařila se takto: Dala se do hrnce voda a do ní se dala celá cibule a osolila. Voda nechala se vařit. Až vřela, dalo se do ní dle chuti hodně starého sýra, nechalo znovu povařit a polévka byla hotová. Jídávali ji lidé také nejvíce proto, aby nekašlali.

Sepsala učitelka Konečná

Přezdívky - přezvíska

(dodatek) J. J. Uher

Všimaví a paměť neztrácející čtenáři a čtenáři mi připomenuli několik dalších lanžhotských přezdívek-přezvisek. Zde jsou: **Fabin, Fabinek, Hrnčula, Maceja, Bábinka, Joženica, Čipilinda, Vojuš, Pepča, Vena, Šauko, Kastról, Lujik, Kašparovych, Paprča, Vrabel, Lintychka, Brýcha, Dóra, Lapa, Budulínek, Piškotek, Ladychka, Košprt, Janýsek, Pačulík, Buchta, Buchtových...**

Jedna přezdívka, v seznamu minule uvedená, obsahuje malou, ale důležitou chybu: ne **Jernůfka**, ale **Jenůfka**.

Taktéž jsem byl vybidnut, abych objasnil nejhlavnější lanžhotskou přezdívkou, tu, která se dotýká nás samotných Lanžochanů, již nás naši sousedi z okolních obcí, nevím kdy v minulosti, ne moc přívětivě, spíše hanlivě, přejmenovali na **k o r d y. Lanžochané rovná se kordi**. To proto, že naši předkové takto začali nazývat **velké skokany zelené a hnědé**, ne však žáby ropuchy nebo kuňky.

První polistopadový lanžhotský starosta Jan Petrla se domýšlel, že na slovo **kord** je

navedl zvuk skokaního kuňkání, znějící jim jako **kuord, kuord, kuord!**

Ale slyšel jsem i názor, vycházející z mimolanžhotské oblasti, přisuzující našim předkům domáhání se práva nosit u pasu kord (bodnou zbraň), tuto výsadu jim dávali jako ochráncům a obráncům moravské hranice. V rámci tzv. lesních práv. Také...

Ať tak nebo onak, skutečnost se mi dnes vidí jako čas, který význam a užívání ne toliko přezdívky **kord**, ale i mnoha dalších, v seznamu uvedených, pomalu smazává, umenšuje, ba dokonce odsouvá do minulosti k úplnému zapomenutí. Míň a míň je jich předáváno z pokolení do pokolení, snad i proto, že ztrácí platnost, jako staré, zrušené bankovky a mince.

Jedná se o přirozené odumírání, na tak zvanou věčnost následující ty lanžhotské generace, pro které měly přezdívky důležitější orientační potřebu, než je tomu dnes.

Snad má tento proces souvislost se zanikáním - zánikem i lanžhotského nářečí. (Viz něco o něm v Jazykovém koutku.)

Jazykový koutek

J. J. Uher

V Mladé frontě DNES ze 14. července 2012 má její redaktorka Lucie Suchá i pro nás **LANŽHOŤANY** velmi zajímavý článek, třeba pouze kvůli jedné jeho krátké části. Než ji odcituji, pozastavím se nad slovem **LANŽHOŤANY**, který jsem trochu výše v mém textu použil. Ano, je to tak správně **spisovně!** Proto například naše dechovka LANŽHOTČANKA není pojmenováním ani spisovným, a už vůbec ne nářečovým. Ten nářečový by musel být psán jako Lanžočanka, spisovně Lanžhotanka. Ale teď už k věci.

Redaktorka Lucie Suchá v úvaze **Jednoduchá slovenština? Spíš gramatický hlavobol!** v tom už mnou napovězeném jednom místě píše, cituji: **Ten den jsem zjistila, že existuje dlouhé r. Slovenská řeč sice zarytě ignoruje „ř“, ve slově vrba však dávají čárku nad „r“.** Konec citace.

Milá paní redaktorko, představte si, že ne toliko slovenština, ale i naše, lanžhotské nářečí má spoustu slov s čárkou nad „r“. Zde jsou: **vřba, vrkat, hrkat, smřkat, krkat, kokřhat, brkat, srkat, zadřhat, vřtat, přkat, šošřnat, upřdat, střkat, škřkat, trkat, zahrřnat, vyhrřnat, ohřnat, obsmřdat, odrřhat, mřkat, škobřtat, zatvřdat, kodřcat, sotřřnat, dřcat, vřzat, zadřhat, zdrřhat, strřnat, zhrřnat, popřchat...** Už to čuju, jak chlapi v hospodě o překot přidávají další a další slova, mnohá nepublikovatelná.

Ale pozor, paní redaktorko, my také máme v našem nářečí i slova s dlouhým „ó!“ Jako na příklad: **dójit, kójit, hónit, strójit, rójit, hójit, bójit sa resp. bójit sa,**

zvónit, odpójit, zapójit... Další hledání slov nechávám na čtenáři.

Čárkou v našem nářečí prodlužujeme i samohlásku „é“, kterou navíc oddělujeme od sebe dvě po sobě následující souhlásky: **kopél, zakopél, stúpél, smékél, zvihél, strhél, škubél, ušmikél, uzobél, odtrhél, uprdél...** Pardon.

A zbývá ještě jedna dlouhá nářečová samohláska a to je „u“. Tato se nikdy nepíše v lanžhotském nářečí, ať nahrazuje spisovnou dvojháskou „ou“ anebo jiné samohlásky, jako třeba měkké „i“, **s kroužkem**, ale vždycky **s čárkou!** Příklad: **Pod hodo-vů** (hodovou) **májů** (májí). A nepíšeme též **předhodovní** (třeba zpívání, zdvíhání máje, muzika atd.), ale **předhodové resp. předhodová**. Samostatné a dlouhé by bylo pojednání o tom, ve kterých slovech zvláštním způsobem vyslovujeme - píšeme souhlásku „L“ a ve kterých ne; jak se u tohoto „L“ shodujeme či neshodujeme se slovenskými Záhoráky a moravskými Hornáky a pozor: byli jsme a zůstáváme Lanžochanama a ne Uanžochanama (nářečově), a žili jsme a žijeme v Lanžhotě a ne v Uanžotě!

Na závěr pro zpěváky a vypravěče, zpívající nebo hovořící lanžockým dialektem-nářečím, ještě jedno upozornění. Nemohu zapomenout, jak se nad tímto chybováním právem velice zlobila paní R. Š., už tenkrát mne vybízející, abych o tom napsal. Takže, moji milí: **my v Lanžotě neříkáme mňa či ňa, jak je tomu třeba u sousedů hore k Týncu, ale mja a mje, promja zamja! A viděu sem ju a né ňu!** Ale komu už na tom tak záleží, že?

Já sám! Já sám!

Josef Jožulka Uher

Strýčka Francka jsem měl rád od maluckosti. Snad i proto jsem nerad slýchal posměšnou říkanku o tom, že **Strýčka Francka / chytla sračka, / utekali / pro panáčka, / než panáček doběhli, / strýček Francek umřeli.**

Když byla mezi mými rodiči řeč o **Uhřích**, tak mamička tatkově nejednou uměla povědět: „**S tím vašim Franckem sa moc nechval; ten ked sa ráno smekél z pece, tak prvni co bylo, že si dal na hlavu širůch a šel sa na dvůr k pumpě umyt, ale širůch si dúle z hlavy nedal.**“ Od tatky vím, a něco si i pamatuji, že jeho bratr strýček Francek, pokud byl ještě svobodný, spával spolu s dalším mým strýčkem Janíčkem, který se neoženil nikdy, opravdu na peci, jejíž těleso se nacházelo v tak zvané **izbětce**, v sousedství velké, rohové hrubé izby; do izbětky vedly dveře z vrátnice. Jako děcko jsem v ní obdivoval jednu stěnu plnou fotografií a pohlednic.

Druhá manželka strýčka Francka, krásná a mladá tetička Růženka, když byla jednou u nás na besedě a mamička se při řeči o té peci z izbětky u Uhříků zmínila, pošeptačky mamičce říkala: „**O téj peci ani rači nic nespomínajte, lebo kerá druhá lanžocká děvčica by sa mohla priznat, že na nečem takovém došla o svoju nevinnost, tak jak já?**“

Strýčka Francka jsem měl rád z lítosti; to jako že mi ho bylo líto. Konec jeho osudu tuto moji lítost nad ním jenom ještě více umocnil. Lítost zapustila do mé duše svoje semínko na začátku října roku 1939. Tenkrát byl strýček Francek poprvé ženatý s tetičkou Lidkou, rozenou Gálovou

od obecní váhy. Tam spolu bydleli a měli už tříletou dcerušku Lidušku. Mně bylo šest. Jednou v podvečer mne vzal tatka k nim na besedu. Seděli jsme všichni v kuchyni kolem stolu. Nízko nad ním slabě svítila elektrická žárovka pod stínítkem ve tvaru talířku. Tetička Lidka byla bledá jak smrt a pokašlávala. Když jsme potom šli s tatkou domů, ptal jsem se ho, proč sú tetička Lidka bílá jak stěna. Odpověděl mi, že mají súchotiny a co nevidět umřú... Stalo se: sedmého října jí zvonil umíráček.

Pohřeb první ženy strýčka Francka mi pokaždé připomene moji generaci známá básnička o tom, že **Zemřela matka, do hrobu dána, sirotky po ní zůstaly...** Strýček Francek s maličkou dceruškou Liduškou za rakví, to mohlo srdce utrhout každému.

Taková skromnější trachta se měla odbyvat v hrubé izbě rohového stavení stařenky Uhříčky, matky strýčka Francka. Stařenka, tatka, mamička a já jsme seděli u stolu v kuchyni. V rohu za stolem byla ve zdi černá, plechová dvířka od pece. Bylo už dost pozdě večer. Stařenka řekli: „**A gde je Francek? Že je ešče na kerchově? Jožko, běž sa po něm podívat, nech tam neco nevyvede!**“

Tatka mne vzal s sebou. Abych se nebál nočního hřbitova. Už od hlavní brány jsme slyšeli nárek a pláč. A nařikavá slova, ze kterých jsem rozuměl jen **Liduško, Liduško...** Tetička Lidka měla hrob pár kroků od starého hlavního hřbitovního kříže u hlav několika tam pochovaných kněží. Strýček ležel na věncích. Báł jsem se, že se chce snad k tetičce prohrabat.

Tatka strýčka Francka nakonec přemluvil, pomohl mu vstát. A když dal tetičce

poslední sbohem a dobrou noc, vrátili jsme se do domu k stařence Uhříčce. Já s dušičkou, přetékající lítostí, a s prvním poznáním, že neumírají pouze lidé staří...

Kdyby byl čas ptákem, neuhádnou kolikrát, že mávnul křídly, aby se strýček Francek, už jako dvojnásobný vdovec, když druhá jeho žena tetička Růženka mu zanechala po sobě druhou dcerušku, Růženku, dosloužilý kapelník dechovky Uhřici, penzista ajzlpoňák, vzpomínající, jak pracoval v kesonu při stavbě mostu přes Moravu u přívozu, stal až do smrti samotářem v jeho domě, dnes oproti lanžhotské poště. Kdykoliv mne zahlédl, jak na poštu jdu, nebo z ní vycházím, vyšel do „žebráčky“ a už volal: **Jozo, pot ke mně, neco ti ukážu!** Fotografie, vzpomínky mluvené i psané...

Trápily ho nemoci a jedinými jeho úteký ven ze samoty bývaly podvečerní až pozdně večerní návštěvy Podlužanu. To, co ho trápilo, snažil se ze sebe vyplavit pitím, aby mu příliv vrátil z minula to nejmilovanější a nejtoužebnější. Kdykoliv se postavil na vratké nohy a pokaždé se našel někdo, kdo ho chtěl doprovodit domů v obavách, aby se mu při pádu něco nestalo, hrdě a sebejistě každého odmítal slovy: „**Já sám! Já sám!**“

Skautské léto

Kateřina Holobrádková

Školní rok 2011/2012 jsme zakončili závěrečnou schůzkou, na které jsme si rozdali ceny za celoroční bodování a následně jsme se přesunuli na Lesní šutrovnu, kde jsme se společně vydováděli

Pokaždé takový návrat opravdu sám zvládl. Ale už si, než se do postele svalil, žádnou teskně zamilovanou melodii na baskřídlovku nezanotoval. To už „**já sám, já sám**“ nesvedl. Ale na umřítí pomoc nikoho druhého taktéž nepotřeboval. Vystačil si sám...

Potom, měl pohřeb. Starých muzikantů „vrstevňáků“ ho už moc nepřežilo a ti mladší a mladí jeho muzikantskou éru nezažili. Zahrát mu však přišli. Na pohřeb přišlo i slunce.

Když rakev se strýčkem Franckem na štrancích spouštěli muži z jeho příbuzenstva do hrobky na dvě rakve jeho předcházejících žen, jeden z provazů se přetrhl. Ozvala se hlasitá rána, jak strýček s rakví spadl dolů. Nastalo několikavteřinové ticho. Jakoby něco sevřelo lidem hrdla. Ale ne všem.

Neboť právě v této dramatické chvíli se z hloučku muzikantů ozvala neuvěřitelně všechny z úzkosti osvobozující věta: „**Já sám! Já sám!**“

Moje slzy po lících stékající se však nezastavily. Moje lítost větu černého humoru propustila k duši až později. Kdy už pravděpodobně strýček Francek nic nenamítal. Nebylo proti čemu...

ve vodě. Po usušení jsme se rozloučili a začali si užívat plnými doušky přicházející prázdniny. Rozloučili jsme se však jen na krátko. Za tři týdny poté, ve středu 25. 7., jsme se sešli na vlakovém nádraží, abychom společně prožili

desetidenní tábor poblíž obce Senorady, nedaleko města Oslavany. Tábořiště patřící břeclavskému dívčímu oddílu bylo postaveno na louce v těsné blízkosti řeky Oslavy. V počtu 25 dětí, deseti vedoucích a dvou kuchařů jsme prožívali nespočetné množství zážitků a dobrodružství. Tentokrát jsme v troskách letadla našli Hvězdnou bránu, díky které začalo naše dobrodružství. Rozhodli jsme se, že vstoupíme do Aliance Hvězdná brána a pomůžeme ostatním planetám porazit zlý národ Goaldů. Vstup nebyl vůbec jednoduchý, museli jsme ukázat ostatním národům, že jsme připraveni čelit různým úkolům, které si pro nás zástupci planet přichystali. Vše jsme nakonec zvládli a Alianci proti nepříteli uchránili. Krom tohoto náročného úkolu jsme poznávali přírodu, učili se uzly, morseovku, zdravotvědu, orientaci, písničky, předvedli své dovednosti v branném běhu a také v táborové olympiádě. Nechyběly ani táboráky, spaní pod širákem či noční hlídky. Spolupráci v týmu a bojovnost jsme využili při podvečer-

ních utkáních o pohár Akičita, tedy v turnajích, například v ringobalu, baseballu, pakobalu, kriketu či lakrosu. Nechyběl ani turistický výšlap do bývalého těžebního areálu v Oslavanech. V květnu letošního roku tam byl otevřen nový zábavní park s příběhem – Permonium. V tříčlenných skupinkách jsme zdolávali nejrůznější úkoly oslavanských Permoníků, které na nás číhaly například v lanovém centru, pralesu či bludištích. Součástí každoročního tábora je slibový táborák. Letos si nad slavnostním ohněm splnilo slib osm členů našeho oddílu, který se tím rozrostl o dvě světlušky, jedno vlče a pět skautů. Novinkou letošního tábora se stala stále oblíbenější celosvětová hra geocaching. Každý den na nás čekala šifra, která nás po vyluštění zavedla k zasloužené kešce. Téměř celý pobyt nám prosvítlo sluníčko, což se velmi pozitivně odráželo na táborové náladě. Tábor utekl jako voda a těšíme se na další společný školní rok.

Pavlův hatrick

Josef Jožulka Uher

O „záračném hetriku“ Jary Karase jsem psal v loňském hodovém vydání zpravodaje. A vysvětlil, že jde o vstřelení tří branek stejným hráčem v jednom utkání, nejčastěji fotbalovém. I když ten Pavlův neměl s góly pranic společného, „hetrik“ to byl, jak se patří.

Pavel Petrla z Pastviska, pravá spojka, má významné místo v galerii nejlepších lanžhotských fotbalistů SK resp. Sokola Lanžhot v celé devadesátileté historii. Nejednou počtem vstřelených branek předstihující fenomenálního centra Ladonu Uhlíře, ale i nositel několika reprezentačních dresů. Hráč slavného dorostu z roku 1949 (mistr Moravy a Čech, jenom vinou horšího skóre druhý v Československu) a po oba dva roky v druholigovém dresu Sokola Lanžhot. V polovině let padesátých minulého století; zrozen do kolébky pár kroků od hřiště na Pastvisku.

Československý reprezentant Pospíchal se zapsal do dějin celorepublikového fotbalu ne toliko jako výtečný útočník z pravého křídla, ale později výrokem o tom, že **fotbal nemá logiku**, což mu však neubírá na kráse a dramatickosti. Rád bych dodal, že k obojímu notně přispívá nejenom i neuvěřitelná a ohromující **náhoda**. A právě ta sehrála hlavní roli v případě Pavlova hetriku. Při němž nepadl ani jeden gól. Jak to že potom hetrik?

Hráli jsme mistrák ve Znojmě. Myslím, že v rámci boje o titul přeborníka kraje Brno. V tom nejlepší složení, jaké kdy lanžhotská fotbalová jedenáctka jen a jen z vlastních hráčů mohla postavit. Měli jsme drtivou převahu. Po lanžocky řeče-

P. Petrla, 1952

no, domácí jsme „duznili“. Velké vápno před znojemským gólmánem stále plné hráčů: bránících i útočících. Tak nahusto, že se zdálo nemožným je prostřelit. (Často má útočník prázdnou před sebou a mine i „stodolu“.)

Vidím Pavla, jak číhá na lajně šestnáctky, přesně proti středu branky. Před ním vandruje balón od jednoho hráče k druhému: jedni by ho chtěli dostat co nejdál od branky, druzí do ní. A v tom to začalo, jakoby k tomu dal povel nějaký fotbalový kouzelník nebo humorista kopálista z fotbalového nebe.

Míč letí luftem na Pavlovu pravou nohu. Tu jeho střeleckou. Vystřelí z voleje placírkou na branku. Pecka jako z kanónu. Brankář se přikrčí, když mu balón zatřeše břevnem přímo nad hlavou. Zaduní, a dál? Poslušně se vrací mezerami mezi hráči zpátky na Pavlovu placíрку. Ten nelení a opět z voleje vystřelí podruhé. Kam? Přesně do tyče po pravé ruce vyjeveného gólmána. Od ní, to snad není možné, jako bumerang letí opět k Pavlovi. Měl by být

také už s nervy mimo, ale není, klidánko, s prsty obou rukou roztaženými, jak to mívá ve zvyku, zatímco Ladona svírává konce rukávů dresu v pěstích, rozdírajíce je o škváru, když je faulován, švihne placírkou z voleje potřetí do meruny, která prosvítí mezi spoluhráči i protihráči v šestnáctce... Kam? No přece do druhé tyče, tentokrát po brankářově levé ruce. Od tyče si míč vyhledá Pavlovu pravačku počtvrté! A letí k rohovému praporku... To všechno proběhlo v několika málo vteřinách. Za ticha a napětí. Jak drama pominulo, diváci se mohli utleskat. A věříte, že se vynášel jeden z Pavlových kamarádů-spoluhráčů, který k němu přiběhl, řka: Tos nemohél mířit lepší, keds na to měl tři próby?

Už věříte, že „proklepat“ obě tyče branky i břevno během několika málo vteřin, bez zastávky, může být opravdu hetrikem

Vzpomínka

Miluše Linhová

*Rád se toulal lužním lesem májovým
po lukách, v ranní rose
si smýval z nohou olovo všednosti,
děšť z duše prach.
Rád se toulal po polích
létem zlatistým, ta šíř
mu dávala pocit věčnosti, myšlenkám lehkost,
mladý smích.
Rád se toulal podzimním lesem,
kde žlutá zlátla a voněla po medu.
Hnědá ho hladila sametem babího léta,
rudá zažíhala ohníčky rozjímání,
nad tím co bylo, nebylo a mohlo snad být,
kdyby tu mezi námi zůstal.*

skoro stejně „zázračným“, jako ten Jary Karase? Ano, fotbal nemá logiku, a náhoda je v něm jednou „sviňá“ a podruhé štěstí. V obou případech ta pravá fotbalová „šťáva“, která mnohým klukům, mužům a starcům šmakuje celý život. Omlouvám se, také přemnohým ženám!

Všem, kteří jsou ještě „dole“ i těm, kteří jsou už „nahore“. Kdo by něco takového u zrodu onoho tak zvaného kulatého nemsylu tušil?

Co bude, až to nebude? Nedej Bože...

P. S. Soupeřem našich fotbalistů ve Znojmě byla **Jiskra Znojmo**. Psal se rok 1953 a šlo o mistrovský zápas **krajského přeboru**. Naši v něm vyhráli 9:0 (devět k nule)! A stali se poprvé celkovými vítězi. S právem postupu do druhé ligy, ale... Ale to je jiná, známá historie.

foto: J. Tureček

Mímin

Josef Jožulka Uher

Snad každý lanžhotský fotbalový brankář byl něčím zvláštním. Originálním nezřídka s prvky humornými. Těžko že by si u nás ještě někdo pamatoval, když chytával třeba Eda Paulík z Bařiny z nádražního dvojdomku. Vsedě na břevnu předváděl prý všelijaké legrácky, to když se soupeř nebyl schopný dostat na doštel jím střžené branky.

Potíž s upamatováním nemáme na první „zahraniční“ brankářskou výpomoc, jímž byl v jídle neukojitelný Bulhar Lozev. Ani nevím, kdo jej dotáhl do Lanžhota z Brna. Ale bylo to už po osmačtyřicátém roce minulého století. Tenkrát hrával na nejbližším postu před Lozevem centrhav Mirek Petrla, který se s ním uměl domluvit pomocí dodnes vědou nevysvětlitelného jazyka. Čemu však všichni brzo velice dobře rozuměli, bývávalo Lozevovo dirigentské napomínání, když se mu zdálo, že balón poletuje příliš dlouho a vysoko v luftě: **Mirek, po zemi, po zemi**. Ne jenom Mirek, ale každý pochopil, že se má hrát po zemi.

Hajný a kostická brankářská posila **Emil Kaňa, ročník dvaadvacet** minulého století, přezdívkou **Mímin**, to byla osobnost v galerii všech brankářů SK Lanžhot nepřehlédnutelná. Na každém cizím hřišti hned při vyběhnutí mančafu od rohového praporku do středového kruhu vyvolal u domácího diváctva pobavení i na beton jisté přesvědčení, že takový brankář patří spíše do cirkusového šapitó a ne mezi tři trámký se síti. A už v duchu počítali, o kolik si jejich

střelecky jalový útok vylepší tentokrát skóre. Skoro všude a vždýcky se setsakramentsky přepočítali. Někdy ale chtěli Mimina i inzultovat, to když jim nechtě či chtě „převálcoval“ některou z těch jejich primadon.

Mímin byl lidsky prostě soudek, no, příznejme si, že skoro až pořádná bečka. To jako postavou. Pravděpodobně zvažitelný toliko na obecní formanské váze. Povahou dobrák, srandista a u mančafu oblíbený, navíc když jako poslední instance napravoval kiksy (chyby) obránců. Neuvěřitelně rychlý, pohyblivý a až akrobaticky mrštný do stran i do výšky. Předvídavý a neuhýbající. Odvážný ranář. Běda se soupeřem, který měl odvahy se s ním ve vzduchu srazit a potom po pádu dolů zapomenout se pod ním jako matrace. Samaritán div že nemusel k pomoci povolat i hasiče k hráči, který u Miminových nohou připomínal parním válcem přejetého ježka, dokonce jakoby v halucinacích dovolávajícího se rasa se sekerou na Mimina.

Protože nebezpečí takové demolice hrozilo nejednou od Mimina i některým jeho neopatrným a nepozorným spoluhráčům, pozdě reagujícím na jeho výstrahy, bývávalo malé vápno před Miminovou brankou stále jako vymetené. Běda se sokem, jenž to pozdě pochopil, v podceňování té směšné bečičky.

Ale bylo tu ještě něco, čím byl Mímin stejně nebezpečný, jako svou vizází. Mímin se prostě **zakoktával**. Obzvláště v situacích ve hře napjatých a nervních. Kluci kamarádi si jeho nešťastné koktavosti už ani nevšimli, to jako mimo

placu, ale na něm byli naopak stále os-tražití. Mimina měli rádi a běda, kdyby po něm v hospodě hodil někdo ne-jap-ným vtipem.

Jenže, víte, jak to chodí, ostražitost tu a tam poleví a potom amenmaria! Ta z pohledu Mimina tragicko-proradná a z pohledu všech ostatních jak sviňa srandovní chvíle neostražitosti se udá-la v zápase, ve kterém hrál Miminovi na levém beku Miroš Maděryč. Holíč s rukama na hlavě zákaznickově jemný-ma a opatrnýma, ale nohy jako pantoky, které když se rozmáchl, tak už nebyla vůle nikoho na světě, která by je zastavi-la... I ti na balón nejoblhůtější Mirošo-vi spoluhráči by si netroufli mu jej ode-brat od nohy dřív, než on by dal svolení.

Ale pokročíme ke scéně nezapomenu-telné v paměti všech, kteří se jí zúčast-nili. Mimin, vzhledem ke svému bečič-kovitému objemu v pase, míval potíže s trenýrkami. Nebylo k dostání takové gumy do nich, která by mu je v pase dr-žela a nesklouzávala až pod hýždě, nebo na straně opačné k, no, víte k čemu... K tomu zápasu, kdo ví na čí radu, vy-běhl Mimin na hřiště ne v trenýrkách, ale v krásných, nových, na míru ušitých skautských krátkých kalhotkách, k tělu pevně upnutých skautským řemenem. Špacíroval se v brance mezi tyčemi jako manekýn a co chvíle si kontroloval jejich puky. Pasovaly mu. Vypadal jak profík, ale komusi připomínal zběha z africké francouzské cizinecké legie. Běda pově-dět to nahlas! Kdo ví, jaké pochopení by měli pro takový dresový doplněk skauti skuteční. Ti by také pyskem nezapro-testovali, protože by měli po táborácích v Miminově lesním revíru.

Soupeřovo křídlo centruje do malého vápna před Miminovou brankou. Náho-da zvaná osud tomu chce, že v této ně-kolikavteřinové scéně se v malém vápně nachází mimo Mimina i Miroš Madě-ryč. Ten se na poslední chvíli rozho-duje k šílenému nápadu a to, že frajersky „nůžkami“ přes hlavu odkopne z voleje míč zpátky do pole, pryč od branky. Leč Mimin má v plánu něco zcela jiného, prostý, normální zákrok, při kterém klí-ďo pídó v mrštném výskoku chytí balón do „koše“, tudíž do náruče. Pro jistotu chce dát o tom všem varovný signál zvo-láním: **Mám!** Jenže než toto krátké slův-ko stačí vyslovit, ozývá se z něho jako morseovka: **ma ma ma ma... Mám** už nikdy nedopoví. Miroš Miminův blekot asi vůbec nevnímá. Míč sice trefil Mi-minovi „u huby“, jak se říká, ale ještě než se mu k ní tím svým pravačkovým pantokem dostal, šturem kopačky za-vadil Miminovi o kraj jedné nohavičky skautských kalhot tak razantně nešťast-ně a krejčovsky bravurně, že mu je roz-páral - rozstříhl až po skautský řemen.

Když tu pohromu Mimin na sobě spat-řil, na pár vteřin se proměnil v Lotovu zkamenělou ženu. Toto jeho strnutí za-chránilo Mirošovi pravděpodobně život, nebo kosti před polámáním. Mimin za-úpěl a neschopen už ani kottání, natolik byl nešťastně rozrušený, jal se po hřišti honit strachem o pomoc křičícího Mi-roše, marně sudí pískal jako sto stráž-níků, pronásledujících jednoho zloděje. Všichni hráči byli z toho tak doblbnutí, že nejprve nevěděli, koho chytat a koho bránit. Nakonec, údajně, opanoval Mi-mina stud, neb se mu do cesty postavila festovní fanuska, s rukama v bok nato-

lik krotitelsky výhružnýma, že když po-ručila: Pojdte, gólmane, a nevzbuzujte pohoršení, čumí na vás i ještě panny!, odešel s ní do kabiny. Tam mu byla roz-trženina vyspravena několika spínací-mi špendlíky a hra mohla být dohrána do normálního konce. Miroše pro jisto-tu přeřadili na pravé křídlo s rozkazem k vlastnímu velkému vápnu se nepříbli-

žovat. A protože se vyhrálo a Mimin ex-celoval, i on začínal vnímat svoji tragedii jako komedii z těch komedií, ke kterým jak v životě, tak i ve fotbalu dochází. Aby čas všechny postupně zahrál do autu s poznámkou účastníků: **Škoda jich!**

A Mimin? Svoji brankářskou kariéru ukončil, pravdaže, ve skautských kalhot-kách. Parádník až po řemen...

Požární sport

SDH Lanžhot

Sbor dobrovolných hasičů Lanžhot je jeden z mála, který se může pochlu-bit sportovním týmem mužů i žen. Obě družstva se každoročně zúčastňují závo-dů spadajících do Břeclavské hasičské ligy.

V letošním roce se družstvo mužů omladilo. V polovině sezóny se kluci seběhali a pravidelně podávají dobré výkony. Bohužel jejich pěkné časy zatím nestačí na obsazení předních míst, jelikož výkony ostatních týmů jsou na vy-soké úrovni. Ale první úspěch se již dostavil na soutěži v Bulharech, odkud si kluci přivezli po-hár za 2. místo.

Tým žen také pro-šel změnami v sesta-vě, ale oproti klukům se s tím vyrovnávají poněkud hůře. V mi-nulých letech ženy vždy bojovaly o prv-ní místa, ale letos

se budou muset smířit s bramborovou medailí. Ale neodradilo je to a nadále pravidelně trénují. Jejich sezóna však nebyla jenom smolná, dosáhly velkého úspěchu - 3. místa - na závodech v Pru-šánkách, které spadají do Grand prix Hodonín, kde je velmi těžké se prosa-dit. Také na závodech v Kobylí obsadily 3. místo a opět si do sbírky přivezly dal-ší pohár. Do konce sezóny zbývají dvoje závody, které sice pořadí již nezmění, ale se snažením nepoleví.

Několik drobností z šachového oddílu

Svatopluk Adámek

Náš oddíl TJ Sokol Lanžhot se pravidelně zúčastňuje okresního přeboru šachových oddílů. V letošním roce soutěžilo sedm družstev, my jsme se umístili jako třetí. Před námi byli šachisté z Velkých Pavlovic a z Hustopečí, kteří v dřívějších letech soutěžili v krajském přeboru. Za námi se umístil Mikulov, Poštorná, Velké Bílovice a Brumovice. Umístění našeho oddílu v rámci okresu považujeme za úspěšné.

Problémem našeho družstva je ale zvyšující se podíl hráčů vyššího věku. Neradi bychom dopadli jako oddíly v jiných vesnicích, které ukončily činnost pro nedostatek hráčů. Před třemi lety jsme začali připravovat mladé šachisty v klubovně TJ Sokol na Šlajsi. Do kroužku začalo chodit šest žáků. Problémem byla ale vzdálenost klubovny, některé děti museli rodiče vozit autem.

Proto jsme v letošním roce, po dohodě s učitelem Manfredem Líbalem a ředitelkou Helenou Pláteníkovou, umístili šachový kroužek v budově základní školy. Po počáteční euforii se počet mladých šachistů ustálil na počtu dvanáct. Na konci školního roku jsme pro ně připravili turnaj. Na tento turnaj přispěli sponzoři Racio Břeclav a Elektrárna Hodonín, za což jim moc děkujeme. Největší částkou přispěl výbor TJ Sokol, kterému patří také naše díky. Po dohodě s ředitelkou školy budeme v činnosti šachového kroužku pokračovat na začátku měsíce října.

Věříme, že zájem dětí o šachy přetrvá a budeme úspěšní i na šachovém turnaji základních škol.

Fotbal v Lanžhotě oslavil 90!

Josef Říha

V letošním roce uplynulo již devadesát let od chvíle, kdy byl partou nadšenců založen nový fotbalový klub – SK Lanžhot. Za tu dobu prošel fotbal v Lanžhotě mnoha obdobími, těmi nejlepšími, stejně jako těmi, které mnoho radostí neudělaly a všechny dohromady by daly už i na pěknou knihu, která snad při příštím výročí vznikne.

Všechny tyto období však stojí za vzpomínku a tak jsme stáli v zimě před otázkou, jakou formou si toto výročí připomenout. Nakonec nás nejvíce zaujal návrh bývalého výborného reprezentanta Radoslava Látala (tehdy ještě trenéra Baníku Sokolov, dnes trenéra Baníku Ostrava), sehrát exhibiční utkání s výběrem současných hokejistů a bývalých fotbalistů, který zaštiťuje vítěz Stanleyova poháru Pavel Kubina, pod hlavičkou KUBINA Team. Návrh zaujal především pro to, že podmínkou účasti tohoto výběru bylo to, že vítěz z tohoto zápasu půjde na hosty vybrané zdravotně postižené dítě přímo z Lanžhota. Tuto myšlenku vzápětí pod-

pořili všichni členové výboru, a tak jsme se pustili do příprav této nevšední akce.

Den D nastal v sobotu 14. července, kdy se na tradičně výborně připraveném trávníku stadionu Na Šlajsi nejdříve představili hráči „Dvojky“ proti výběru ze slovenských Radošovců a poté změřila síly s ŠKP Devín Bratislava naše základna. Poté už nastoupili aktéři hlavního zápasu, u Kubina teamu jednotlivě představovaných, mj.

Pavel Kubina, Marek Malík, Filip Kuba, Rostislav Olesz, Vladimír Vůtek, Radek Látal, Pavel Srníček, Vít Baránek, Karel Kula, Petr Samec a další.

Ještě než rozhodčí zahájil samotný zápas, došlo na hlavní bod těchto oslav, to když společně Pavel Kubina, senátor Jan Hajda, starosta František Hrnčíř a zástupci Sokola Petr Balga a Antonín Hostina, předali padesátitisícový šek zdravotně postiženému Radkovi Novákovi.

Samotný zápas potom nesl všechny známky exhibice s množstvím šancí na obou stranách a pěknými góly. Jak zápas nakonec skončil výsledkově není vůbec důležité, protože ten den záleželo na úplně něčem jiném. Fotbalisté tímto ještě jednou děkují všem, kteří si i přes vytrvalý déšť, který byl jedinou kaňkou oslav, našli cestu na Šlajsu (bylo jich 550) a přispěli tím na podporu dobré věci.

Reprezentace a jiné zápasy

Josef Říha

Jak už se mohli nejen fotbaloví fandové několikrát přesvědčit, stadion Na Šlajsi patří mezi opravdové chlouby Lanžhota a prostřednictvím zápasů na něm hraných je Lanžhot prezentovaný nejen u nás, ale také po celé Evropě.

V minulých dvou letech se zde konaly mezinárodní přátelské utkání a také zápasy kvalifikace Mistrovství Evropy, v roce 2010 kategorie U-17 a v loňském roce kategorie U-19 a Na Šlajsi se představily mj. reprezentace Nizozemska, Ruska, Gruzie, Ukrajiny, Srbska, Chorvatska a samozřejmě i domácí výběry.

I když se pořádání dalších utkání může zdát nějakou „samozřejmostí“, tak tomu rozhodně tak není. Požadavky ze strany UEFA jsou rok od roku přísnější, a proto se na přípravě a zabezpečení těchto utkání

podílí naprostá většina členů fotbalového oddílu - někdo více, někdo méně - ale všem jim patří velký dík, protože jen díky jejich poctivé práci je vždy vše připraveno jak má a hodnocení našeho pořadatelsství je velmi kladné.

V letošním roce se již Na Šlajsi konalo finále

Krajského poháru, dále se tu v přátelských zápasech představili mužstva FC Zbrojovka Brno, FC Baník Ostrava, Bohemians 1905, FC Fastav Zlín, 1. SC Znojmo.

Přesto bude vrcholem poslední zářijový týden, kdy se u nás uskuteční opět dva zápasy kvalifikace Mistrovství Evropy kategorie U-17. Předběžné termíny v době uzávěrky zpravodaje jsou: 27. 9. Česko – Černá Hora a 30. 9. Rusko – Černá Hora.

Oba termíny se mohou ještě upravit, přesto jsou všichni srdečně zváni.

Cestíčka do školy

známě se vine, hezčí je, krásnější, nad všechny jiné...

Milan Kocmánek, učitel MZŠ,
člen zastupitelstva města

Tak tato slova známé básně K. V. Raise bohužel už několik let neplatí především pro žáky prvního stupně lanžhotské základní školy. Jejich „cestička do školy“ se často vine mezi pozůstatky večerních a nočních sedánek lanžhotské mládeže (často i jejich starších spolužáků) – v lepším případě mezi odpadky, nedopalky cigaret, lahvemi od energetických a alkoholických nápojů. V horším případě pak mezi zvratky a výkaly. Schody bývají – opět v tom lepším případě – polité, v tom horším spolu s okolními zákoutími pomočené. Na místě už byla nalezena i použitá injekční stříkačka.

Letitá snaha pracovníků školy (především uklízeček) se zatím májí účinkem. Úklid zmiňovaného prostoru je vpravdě sisyfovskou prací, obzvlášť v období prázdnin, hodů a děletrvajících svátků. Výjimkou nejsou ani zimní měsíce, speciálně úklid po silvestrovské noci je opravdu jen pro otrlé! Situace je o to horší, že na úklidu okolí školy se často v rámci vyučování podílejí i sami malí školáci. Přál bych vám vidět jejich výrazy, kdy jejich práce bere za své už po následující noci! Nepomohla instalace kamerového systému, lepší osvětlení prostoru ani náhodné kontroly ze strany Městské policie Břeclav.

Řešení popisovaného problému totiž spočívá úplně někde jinde. Dokud se nepodaří přestat lhotejnost spoluobčanů a především rodičů aktérů nočních posezení u školy, situace se pravděpodobně nezmění. Opravdu je rodičům nezletilých,

kterí často až do pozdních nočních hodin vyvádějí s cigaretami a alkoholem u školy, zcela jedno, kde a jakým způsobem tráví jejich děti volný čas?!

Závěrem bych chtěl upozornit, že škola a MěÚ Lanžhot nehodlají na nastalou situaci rezignovat. Po dohodě s bezpečnostní agenturou bude nainstalován nový dokonalejší kamerový systém na principu tzv. fotopasti s následným výjezdem pracovníků bezpečnostní agentury za účelem zjištění totožnosti. Rodiče nezletilých účastníků výše popisovaných sedánek (především v případě požití alkoholu) pak mohou počítat s problémy v podobě hlášení na oddělení sociálně-právní ochrany dětí a předvolání k Přestupkové komisi města Lanžhot, případně úhrady vyčíslených nákladů na úklid znečištěného prostoru.

Věřím, že chystaná opatření a možná i tento článek alespoň trochu přispějí ke zlepšení situace ohledně popisovaného problému.

Baltské pobřeží Polska

Dalibor Horák

Letošní vlna veder nám trochu pomohla k rozhodnutí směřovat naši prázdninovou cestu někam víc na sever. Rozhodli jsme se projet na kole celé polské pobřeží Baltského moře a postupně navštívit všechny polské majáky.

Vyrážíme před polednem do Břeclavi na vlak, kterým pokračujeme přes Pardubice do Wroclavi a dál nočním rychlíkem až k pobřeží. Cesta uběhla téměř bez problémů. Seznámili jsme se s polským cykloturistou

- knihovníkem z Gdaňska, který nám dal první informace o cestování v Polsku. Trošku problém byl, že s námi cestovala asi třicetičlenná výprava dětí na cyklotábor. Kola byla ve vlaku naskládána do tří pater. Nicméně po triadvaceti hodinách vystupujeme ve Swinoujscie, poblíž německo-polské hranice.

Odjížděli jsme za třicetistupňových veder, tady je o víc jak půlku méně. Nakládáme a připevňujeme naše zavazadla na kola. Swinoujscie už znám ze své dřívější cesty, a tak neomylně jedeme velkým přívozem na druhý břeh Štětínského zálivu. Děláme malou zastávku ve zdejšímu muzeu vojenského opevnění a jdeme navštívit zdejší turistickou zajímavost, větrný mlýn na konci přístavního mola. Poprvé se navzájem ztrácíme. Helka nezvládla přejít písčitou část cesty a místo, aby počkala, až se pro ni vrátíme, tak se vydala hledat jinou variantu. Nakonec se šťastně setkáváme.

foto: D. Horák

Jedeme navštívit první a zároveň nejvyšší maják polského pobřeží ve Swinoujscie. Musíme přejet zpět na druhou stranu zálivu. Pokračujeme velkou oklikou kolem průmyslové části nákladního přístavu k majáku z roku 1854. Z výšky 68 metrů je nádherný výhled na celé město, rozsáhlý přístav i do vnitrozemí na Štětínský záliv. Na západ od nás jsou vidět německé pláže, na severu se ztrácí v nekonečnu Baltské moře a nás čeká několikadenní cesta na východ po jeho pobřeží. Po získání prvního razítka z majáku do deníku pokračujeme lesními cestami borovým lesem. Všude je plno moc dobrých borůvek. Krajina trochu připomíná vysočinu ovšem s nenapodobitelným šumem mořských vln z povzdálí. Za následujícím městem Miedzyzdroje se krajina prudce zvedá. Projíždíme přes Volyňský NP se zubří rezervací. Ve všech městech na pobřeží, kterými dál projíždíme, panuje čilý turistický ruch. Všude plno stánků, kolotočů a jiných atrakcí. Před sedmou

večer ve městečku Dziwnówek míjíme příjemný kemp Viking, kde nakonec stavíme stan. Kemp má vlastní vstup na pláž, a tak se jdeme v podvečer ještě trochu svlažit. V pěkné kuchyňce vaříme bramboračku s česnekem. První den zakončujeme ve stylové taverně u pivečka.

V příjemném kempu strávíme skoro celé dopoledne. Upravuji nosiče a cyklobrašny. Dobře vyspaní a odpočatí vyrážíme dál. Idylka skončila, když si Helka po třech kilometrech všimla, že mi chybí stan. Následoval rychlý sprint zpět do kempu, kde na mě u recepcie náš stan naštěstí ještě čekal. Nadávám sám sobě, a tak cesta rychle utíká. Navštívujeme další maják ve městečku Niechorze (r. 1863, 48 m), přibývá další památní razítka. Za městem bloudíme a po několika kilometrech vyjedeme téměř tam, odkud jsme vyjeli. Pokračujeme vnitrozemím po hlavní silnici přes město Trzebiatów. Prudkou bouřku, která se náhle přizpůsobila, přechážíme na autobusové zastávce. Společnost nám dělá ukecaná paní, která jede na kole z práce. Po hodině pokračujeme dál. Hodně se ochladilo. Opět projíždíme rušnými pobřežními městy, kde je plno lidí. Radši jedeme pomalu po chodníku. Silnice jsou úzké a provoz je tady hustý. Kolem osmé večer přijíždíme, tentokrát po nové pěkné cyklostezce, do města Kolobřeh. Nejdříve si procházíme místní rybářský přístav se spoustou různých lodí a člunů. Oděr z rybářských sítí jenom doplňuje zvláštní podvečerní atmosféru. Slunce už se hodně přiblížilo k mořské hladině, když přijíždíme k místnímu majáku (r. 1899, 26 m). Západ slunce z majáku je nádherný, ale trochu závidíme těm, co ho odplouvají pozorovat na širé

moře. Adama zaujal hlavně vyplouvající vyřazený vojenský křižník plný turistů. Fučí hodně studený vítr, a tak zvažujeme, jestli jet dál, nebo se ubytovat někde ve městě. Nakonec ještě pokračujeme dál. Cesta je kvalitní, a proto jedeme až skoro do desáté hodiny. Místo na stan nacházíme na druhý pokus na malém útěsu s krásným výhledem na moře. Dlouho do noci pozorujeme, u čaje z liháčku, vzdálenou bouřku na moři, která svými blesky magicky osvětluje oblohu. Zanedlouho se k pobřeží přizpůsobí obrovské vlny, za jejichž zvuků usínáme. Po hlučné noci přichází nádherné, sluncem zalité ráno. Jdeme se okoupat, sbíráme kameny, jsme tu úplně sami. V devět vyrážíme dál. Navštívujeme maják u městečka Gaski (r. 1877, 50 m). V dalším městečku, Lazy, navštívujeme jednu z mnoha smažiren ryb, které cestou potkáváme. Posílnění výbornou rybou pokračujeme lesem, který připomíná náš lužní les, včetně spousty komárů. Bohužel cesta po několika kilometrech končí v neprostupném močálu. Musíme se vrátit. Zkoušíme další cestu blíž k pobřeží, ale písčité krkolomné stezky jsou pro kolo také nesjízdné. Vracíme se podruhé. Když projíždíme po dvou hodinách opět kolem známé smažirny, máme už znovu hlad a náladu pod psa. Nezbyvá nám než objet velké jezero Bukovo po hlavní silnici. Aby toho nebylo málo, přichází déšť, který přechážíme opět na autobusové zastávce. K večeru přijíždíme unavení a mokří do přímořského města Dabki. Pořád poprchá, a tak stavíme stan v borovém hájku dětského sanatoria. V místním baru nemají ani žádný alkohol. Náladu nám spraví až teplá sprcha a horké fazole.

Ráno pokračujeme pořád pod zamračenou oblohou až do města Darlowo, kde je další maják (r. 1927, 22 m). Bohužel je veřejnosti nepřístupný. V přístavu je nádherná replika historické plachetnice. Za městem na panelové cestě u pobřeží nás chytá další velký déšť. Jedeme dál v pláštěnkách až k dalšímu majáku ve městě Jaroslawiec (r. 1835, 33 m). Prší, a tak si dáváme jen razítko, a místo nahoru na maják jdeme dolů, do první vhodné zastřešené hospůdky. Adam má mírnou teplotu, proto tu strávíme tři hodiny, než se přežene ta největší slota. Jak to jde, hned vyrážíme. Bohužel zanedlouho se déšť vrátil opět v plné síle. Navíc jsme někde minuli správnou odbočku, nedobrovolně objíždíme další velké jezero – Wicko. Po nezázivné, mokré a kopcovité cestě vnitrozemím k večeru přijíždíme do Ustky. Dokupujeme zásoby. I mně už je velká zima, a tak hledáme nocleh někde v chatce. Všude mají obsazeno, ale v jednom z kempů nám ochotná slečna domluví telefonicky ubytování v penzionu. Za velmi solidní cenu už za chvíli vybalujeme všechny mokré věci v příjemném třílůžkovém pokoji s koupelnou. Příjemní majitelé se hned orientují, když jim říkáme, odkud jsme, a hned sami připomenou, že znají naše moravská vína. No nicméně my dnes několikrát

foto: D. Horák

otočíme čaj s jejich zubrovkou, než se konečně zahřejeme.

Ráno to v pokoji vypadá jako po boji, ale kupodivu nám skoro vše uschlo. Děkujeme za příjemný azyl a vyrážíme do přístavu v Ustce na maják (r. 1871, 20 m). Konečně sluníčko zvítězilo, nálada je opět skvělá. Všude je spousta lidí. Fouká silný vítr, moře je plné kiteboardů a surfů. Pokračujeme příjemnou cestou lesem. Adam dostává první defekt. Krajina se opět vlní, ale tentokrát je cesta nádherná, vede přímo po okraji útesů s nádhernými výhledy na moře. V Rowě opět neodoláme smažirně ryb. Pokračujeme přes Slowiňský NP kolem jezera Garo. Směřujeme k dalšímu majáku, který stojí na kopci uprostřed lesa. Posledního půl kilometru se musí pěšky do kopce. Z majáku Czlopino (r. 1872, 25 m), je krásný výhled na okolní lesy a na obrovské písečné duny, které se táhnou až k Lebě. Říká se tomu tady

Polská Sahara. Pokračujeme kupodivu podmačenými cestami až k samotným dunám. Doufáme, že přes ně protlačíme kola až k moři, ale hned po pár metrech zjistíme, že je to nemožné. Helka s Adamem jdou pěšky na prohlídku. Dostanou se přes duny až skoro k moři. Je to unikátní podíváná, opravdová poušť uprostřed Evropy. Na kole ovšem přejet nejde. Paní u vstu-

foto: D. Horák

pu do NP nám poradí přístupovou cestu k pobřeží, a tak se asi pět kilometrů vrátíme. Moře nás vítá tradičně silným větrem. Protlačíme kola přes měkký písek a po mokřem na okraji vln, kde se dá jedinečně jet, pokračujeme ještě asi tři kilometry úplně z dosahu civilizace. Za jednou velkou dunou, která nás chrání před větrem, stavíme stan. Opět pozorujeme nám vzácný západ slunce nad mořem.

Po klidné noci brzo ráno vyrážíme. Máme v úmyslu dnes ujet co nejvíce kilometrů. Prvních dvaadvacet ovšem musíme jet přímo po břehu moře. Zpočátku se to dost boří, ale pak už víme jak na to. Je to trochu náročnější, ale jde to. Je nádherně, sluníčko svítí v plné síle. Nikde v dohledu ani náznak civilizace. Připadáme si jako na pustém ostrově. Pro dobrodružné duše naprostá idyla. Po dvou kilometrech nastává nečekaný a kritický okamžik. Povylený nýtek z řetězu se mi sekl v přehazovačce a já ji v záběru urval. Úsměv mi ztuhl, ale jelikož jsem připravený téměř na každou závadu, nepropadám panice. Hodlám řetěz zkrátit a jet na jeden převod.

Po přiložení nýtovačky k řetězu mi ovšem ztuhl úsměv úplně. Chybí mi hřídelka v nýtovačce. Při kontrole nářadí mi nejspíš vypadla. Pokouším se řetěz zkrátit provizorně, ale neúspěšně. Není tu ani pořádný kámen, všude jen samý písek. Tady už nic vymyslet nejde, a tak vyrážím dál po svých. Ještě že je krásně a fouká do zad. Po dvacetikilometrovém běhu se dostáváme zpět do civilizace,

do města Leba. Naštěstí je tady opravná kol, kde mi kolo částečně zprovozni. Jsme dost unavení a musím kolo ještě seřadit, a tak to dnes balíme a jdeme se ubytovat do kempu. Ani výborný kebab nám dnes náladu moc nespravil.

Ráno je zataženo. K dalšímu majáku je to jen 14 kilometrů, už zase s nadšením vyrážíme. Bohužel údajná cyklostezka, která tudy vede, by mohla být trasou spíš pro závody v cyklokrosu. K bufetu pod majákem Stilo (r. 1904, 33 m), ke kterému vede opět jen stezka pro pěší, přijíždíme už v dešti. Helka to nevzdává, jde pro razítko ke kilometr vzdálenému majáku sama. Po hodině přestává pršet. Odmítáme jet dál po cyklostezce, a tak do Wladyslawowa jedeme po hlavních silnicích. Cesta je docela kopcovitá s velkým provozem, ale s větrem v zádech rychle doháníme ztracené kilometry. Město se nám líbí, dokupujeme zásoby a dáváme si čerstvě vyuzenou rybu. Pokračujeme dál na poloostrov Hel, který je dlouhý necelých čtyřicet kilometrů a jen pár stovek metrů

široký. Přesto si v podvečer nacházíme klidné místo na stan. V noci nás budí jen nespokojené divoké husy, kterým jsme asi vlezli do teritoria.

Ráno naposled balíme stan. Vyrážíme po pěkné cyklostezce dál na poloostrov. U dalšího majáku ve městečku Jastarnia (r. 1950, 13 m) si dáváme snídani. Po dalších patnácti kilometrech přijíždíme do města Hel. Je tady velké turistické centrum a taky náš poslední maják (r. 1826, 42 m), obklopený ze tří stran mořem. Město je hezké s krásnými historickými budovami, ale je tady na nás moc lidí, a tak jsme rádi, když nakládáme naše kola na trajekt a vyplouváme do Gdaňsku. Cesta trvá dvě hodiny a je pro nás taky velkým zážitkem. Míjíme obrovské zaoceánské tankery a také plavba velkým gdaňským přístavem až do středu města je plná zajímavostí, tak jako krásné historické město

samé. Odtud už pokračujeme vlakem přes Varšavu, Katovice do Rybníka. Z Rybníka přejíždíme přes hranici na kolech do Bohumína, což byl nejhorší a nejnebezpečnější úsek cesty. Dál vlakem do Břeclavi a po čtyřiašedesátihodinovém cestování se dostáváme od moře až do Lanžhota.

Polsko nás překvapilo svými dobrosrdečnými a vstřícnými lidmi, výborným jídlem a příjemnými cenami. Zaskočilo nás svým drsnějším počasím, náročnějším terénem, špatným značením cest a absencí podrobnějších map. Projeli jsme po pobřeží necelých 550 kilometrů, většinou po lesních cestách a stezkách. Hodně jsme bloudili, většinu cesty jeli na slepo, v podstatě jen podle kompasu. Z tohoto pohledu to bylo náročnější jak psychicky, tak fyzicky. Na druhou stranu to bylo o to víc dobrodružnější, což má v dnešní době internetu taky své kouzlo.

Oprava

V rukopise vyprávění paní A. S. Joža a **habešský císař** jsem nesprávně přečetl slovo **věrný** jako **černý**. Joža Vochta neměl tedy **černého** přítele Eugena, nýbrž **věrného**. A to je jistě opravu si vyžadující rozdíl. Omlouvám se.

J. J. Uher

UFO

J. J. Uher

Teprve nedávno se Pavlovi Švirgovi v paměti vybavilo to, co viděl nakresleno na spodní části trupu tělesa, o němž jsme psali ve zpravodaji v nadsázce, jako Výzvědném UFO nad Lanžhotem. Co tento zvláštní znak čtenářům připomíná? Záhadologové dumejte...

KLÍN nebo PRUH?

J. J. Uher

Viděl jsem těch praporů na vrších mají jak před Vedralovým, Podlužanem, za kostelem i u Hrubé hospody šedesát i více. A vidíte, nejsem si jist, jak na otázku v titulku odpovědět.

To mne na konci letošního srpna zastavila spolužačka, aby mi položila právě ji. Tvrdí, že její bratr i její manžel, když stárkovali, měli na máji prapor s klínem. Ale můj kamarád P. Š. když jsem mu o tom pověděl, zapřísahal se, že určitě pruh. Prý pruhy jako slavná trikolóra z časů první světové války. A může to dokázat mnoha fotografiemi. Spolužačka trvá na klínu, kamarád na pruhu. Kdo z nich má pravdu? A proč? Těšíme se na jistě zajímavé odpovědi a názory.

Připomínáme, že opět připravujeme **VÁNOČNÍ JARMARK**, který tento rok připadl na **1. prosince**.

Občany, podnikatele i amatéry, kteří mají zájem na tomto jarmarku prodávat své výrobky, výpěstky, své zboží, prosíme, aby se včas (nejpozději však do 16.11.2012) přihlásili na MěÚ Lanžhot a tím si zajistili prodejní místo. Samozřejmě, budeme upřednostňovat místní zájemce, rádi však přivítáme i ostatní, hlavně se zbožím, které bude zajímavé a lákavé pro občany. Rovněž doporučujeme prodejčům, aby si připravili vhodnou výzdobu prodejních stánků, které budou opět zajištěny. Na jarmarku bude také doprovodný program, jak se již stalo tradicí.

Těšíme se na prodejce i na Vás, všechny občany.

Dárkové a zahradní centrum

Hodonín, Legionářů 2
(naproti gymnázia)

www.bonsai-shop.cz

www.tajnedarky.cz

www.citrus-shop.cz

originální dárky,
exotické rostliny,
keramika, plasty,
substráty, hnojiva

tel.: 737 856 904

Rekoplus+ CZ

Nabízíme kompletní rekonstrukční,
zednické a stavební práce:

- ✓ Obklady, dlažby, omítky, štuky
- ✓ Kompletní rekonstrukce bytových jader
- ✓ Rekonstrukce bytů a domů
- ✓ Sádrokartóny, Zámkové dlažby, Fasády

Kompletní kalkulace a návrh zdarma. Ke každé zakázce klademe maximální důraz.

Tel: +420 776 808 871 www.rekoplus.cz

Mail: info@rekoplus.cz

Ing. Jan Sůkal

Za Kasárnami 10, 690 02 Břeclav

Geos

• geodetické a kartografické práce

geometrické plány

vytyčení hranic dle KN, vytyčení staveb

účelové mapy velkého měřítka, digitální modely terénu

• měření radonu v půdním vzduchu

tel.: +420 721 862 458

e-mail: info@sukal.cz

www.sukal.cz

Přegulňák a křest knihy M. Kocmánka

foto: J. Bartošová

Svěcení opravených soch

foto: J. Bartošová

Zpravodaj Městského úřadu Lanžhot vychází čtvrtletně v nákladu 900 ks
vydává Město Lanžhot, adresa redakce Náměstí 177, 691 51 Lanžhot
e-mail: urad@lanzhot.cz, tel.: 519 336 107, místo vydání Lanžhot
odpovědná redaktorka Jaroslava Bartošová, telefon 519 336 794, e-mail: bartosova@lanzhot.cz
Vyhrazujeme si právo na úpravu textů. Vyšlo: září 2012
Grafická úprava a tisk dodaných materiálů: Stillus s.r.o., www.svetreklamy.cz
Registrováno Ministerstvem kultury ČR, reg. Číslo MK ČR E 11687
Uzávěrka zpravodaje 4/2012 – 19. 11. 2012.

Svaz tělesně postižených na Polínce a soutoku Moravy a Dyje

foto: J. Vališ

Podzimní podvečer v lužním lese

foto: D. Vančura

